

Programmarapportage Mei 2023

P&C cyclus 2023:

April: Rapportage op hoofdlijnen ✓

Mei: Programmarapportage

Juni: Dashboardrapportage

Juli: Perspectiefnota en jaarrekening

September: Rapportage op hoofdlijnen

Oktober: Dashboardrapportage

November: Programmarapportage en Begroting

December: Dashboardrapportage

Inhoudsopgave:

1. Inleiding.....	3
2. Samenvatting	3
3. Programma's	6
3.0 Programma 0 Bestuur en ondersteuning	6
3.1 Programma 1 Veiligheid.....	11
3.2 Programma 2 Verkeer en Vervoer	14
3.3 Programma 3 Economie.....	17
3.4 Programma 4 Onderwijs	19
3.5 Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie.....	21
3.6 Programma 6 Sociaal Domein.....	28
3.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu	44
3.8 Programma 8 Wonen en bouwen	49
4. Bouwgrond	52
5. Projecten.....	53
5.1 Hart van Zuid	53
5.2 Kraanvogel	54
5.3 Wijchen West	54
5.4 Herhuisvesting vluchtelingen	55
5.5 Overige projecten/ kredieten 2023.....	56
5.6 Uitvoeringsprogramma 2023	58

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmarapportage mei 2023. We rapporteren de jaareindeverwachting ten opzichte van de actuele begroting 2023. Het doel van de rapportage is om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken voor het lopende jaar, met de financiën als uitgangspunt. De geactualiseerde begroting is daarbij leidend.

In 2023 rapporteren we vier keer aan het college en de raad, aangevuld met dashboardrapportages op specifieke onderwerpen. Twee van vier rapportages zijn uitgebreider qua vorm en inhoud, waarin ook op programmaniveau de stand van zaken omtrent de beleidsvoornemens wordt gerapporteerd. Dit noemen we de Programmarapportage, waarvan dit de eerste in 2023 is.

In deze rapportage geven we eerst een samenvatting met het verwachte resultaat ten opzichte van de begroting. Vervolgens geven we per programma de stand van zaken weer omtrent de voorgenomen beleidsvoornemens uit de Programmabegroting 2023 en een analyse op de verwachte budgetafwijkingen. Een aantal thema's hebben we daarbij uitgebreider toegelicht. Vervolgens geven we inzicht in de projecten van grote omvang of politieke betekenis.

2. Samenvatting

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een positief resultaat van € 156k. Met de huidige jaareindeverwachtingen komen we uit op een negatief resultaat van € 2.433k, wat € 2.589k lager is dan begroot.

<i>Bedragen x 1.000</i>	2023
Primitieve begroting	€ 86
Decembercirculaire	€ 70
Actuele begroting	€ 156
Verwacht jaarrekeningresultaat	-€ 2.433
Verwacht saldo t.o.v. begroting	-€ 2.589

In bovenstaande jaareindeverwachting zijn de gevolgen van de CAO en de bijstellingen mede daardoor van de gemeenschappelijke regelingen verwerkt. De compensatie vanuit de meicirculaire kunnen we pas verwerken, zodra die is uitgebracht. Dat verwachten we op z'n vroegst op 31 mei.

In deze rapportage beoordelen we alle budgetten op afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de tabel op pagina 5 zijn de verwachte afwijkingen van grote omvang ten opzichte van de begroting opgenomen, met een verwijzing naar het programma waarin we dit nader toelichten. In de programma's geven we minimaal een toelichting op alle afwijkingen groter dan € 10k.

Prijsstijgingen

We zien op verschillende vlakken prijsstijgingen ontstaan, zoals in de bouw, gas- en electraprijzen en personele kosten vanwege nieuw afgesloten CAO's. Dat zien we terug in begrotingswijzigingen 2023 zowel bij de WDW als bij andere gemeenschappelijke regelingen. In de begroting hadden we een stelpost loon- en prijsindex opgenomen van € 825k. Als we kijken naar de gevolgen van de CAO en inflatie op de WDW en andere gemeenschappelijke regelingen, dan leidt dit tot meerkosten van ruim € 2 miljoen. Daarnaast hebben we meerkosten op elektra € 0,7 miljoen en overige aanbestedingen € 0,3 miljoen. Hiermee ontstaat met de kennis van nu ook een negatief jaarrekeningsaldo. We verwachten echter in de meicirculaire compensatie voor deze meerkosten, maar kunnen op dit moment niet inschatten of dat alle meerkosten volledig vergoed wordt.

Vluchtelingen Oekraïne, arbeidsmigranten en huisvesting

Als gevolg van de oorlog in de Oekraïne is een grote vluchtelingenstroom op gang gekomen. In samenspraak met de Veiligheidsregio's zijn er inmiddels veel opvangplekken voor ontheemde Oekraïners gerealiseerd. Daarnaast zijn er veel particulieren die als gastgezin voor de Oekraïners willen fungeren. Het oude gemeentekantoor is klaar gemaakt voor opvang. Dit leidt tot kosten in materiele en personele zin, waarbij we met de huidige regeling volledig gecompenseerd worden door het Rijk. Zie voor meer informatie [het thema](#) in paragraaf 3.6.

Jeugdzorg en WMO

De verwachting op de budgetten 2d's is op basis van de eerste monitorrapportage tot stand gekomen en sluit aan op de informatienota 2d's die wordt gepresenteerd aan de raad in juni. Op dit thema verwachten we nu een nadeel ten opzichte van de begroting van € 3,5 ton, wat we egaliseren met de daarvoor bestemde reserves. Dit komt voornamelijk door hogere tarieven dan aangenomen in de begroting. Zie voor meer informatie [het thema jeugd](#) en [WMO](#) in paragraaf 3.6.

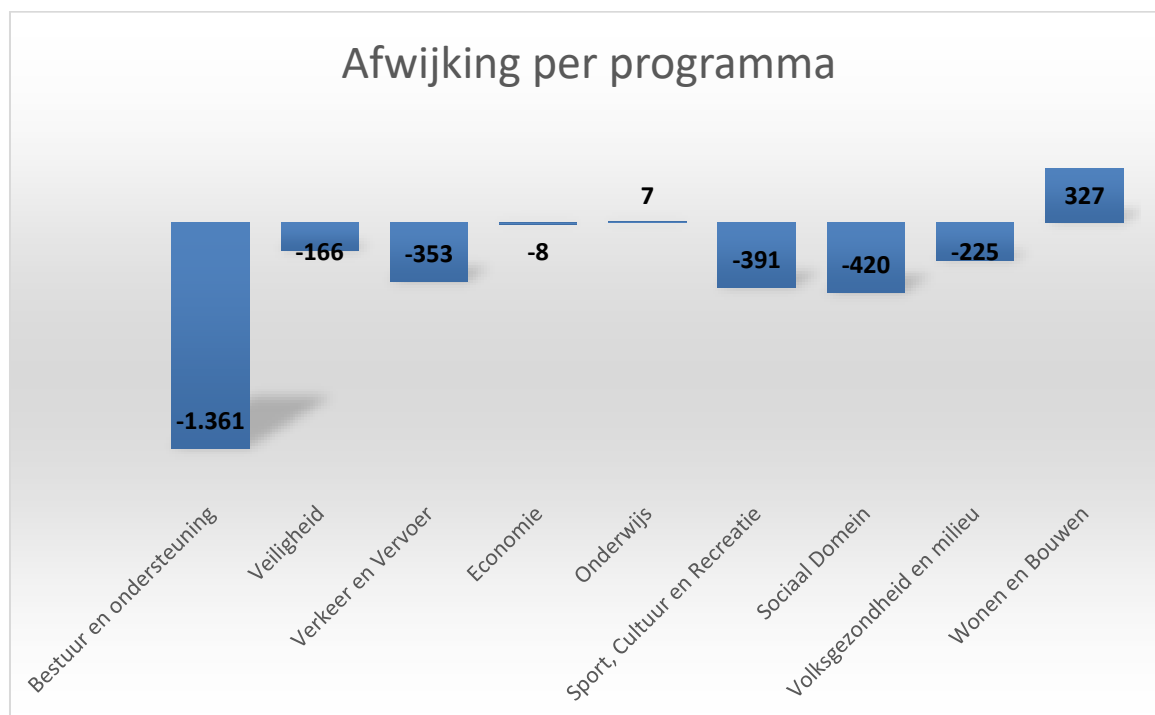
Munitax

In 2023 lijkt het aantal bezwaarschriften meer dan te verdubbelen ten opzichte van vorig jaar. Dat leidt tot een capaciteitsvraagstuk binnen Munitax. Het in behandeling nemen van dit grote aantal bezwaren leidt onvermijdelijk tot extra kosten. Het is namelijk een wettelijk plicht om binnen het kalenderjaar alle bezwaren afgewikkeld te hebben. Voor Wijchen betekent dit naar verwachting € 672k voor extra inhuur, CAO ontwikkeling, hogere ICT kosten en proceskostenvergoedingen.

Afwijkingen per programma

In onderstaande grafiek geven we de afwijkingen ten opzichte van de begroting per programma weer. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen we naar de analyses in de programma's uit hoofdstuk 3.

In de programma's hebben we ook een aantal thema's integraal uitgewerkt. Specifiek voor de thema's [Jeugd/WMO](#) en [BUIG](#), [bijzondere bijstand](#) en stand van zaken vluchtelingen [Oekraïne](#) verwijzen we naar de thema's in paragraaf 3.6. In paragraaf 3.0 lichten we het CAO effect op de [Werkorganisatie Druten Wijchen](#) toe en de gevolgen van de explosieve groei van het aantal bezwaarschriften bij [Munitax](#). In 3.8 geven we een nadere toelichting op de [bouwleges](#).

Onderwerp	Programma								
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
CAO gemeentepersoneel	-€ 1.465k								
Reisdocumenten	€ 78k								
IRvN bijdrage	-€ 111k								
Vrijval stelpost indexatie	€ 825k								
Munitax bezwaarschriften	-€ 673k								
VRGZ		-€ 202k							
Verkeersmaatregelen			€ 117k						
Energiekosten openbare verlichting			-€ 477k						
Prijsstijging aanbesteding groenbestek						-€ 260k			
Juridische kosten Diosa						-€ 32k			
Bijstandsuitkeringen							-€ 100k		
WSW indexatie							-€ 333k		
GGD indexatie								-€ 124k	
Electrakosten riool								-€ 94k	
Leges bestemmingsplannen									€ 60k
Kostenverhaal bouwplannen									€ 75k
Inkomsten bouwleges									€ 198k
Overig	-€ 16k	€ 36k	€ 7k	-€ 8k	€ 7k	-€ 99k	€ 13k	-€ 7k	-€ 6k
Totaal	-€ 1.361k	-€ 166k	-€ 353k	-€ 8k	€ 7k	-€ 391k	-€ 420k	-€ 225k	€ 327k

3. Programma's

3.0 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Speerpunten:

0.a Vertrouwen in elkaar

We zien een trend van een dalende opkomst bij verkiezingen. Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze trend keren. De gemeente wil dicht bij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn. De komende jaren zetten we daar meer op in. We nodigen alle fracties in de gemeenteraad uit om dit samen met ons op te pakken.

In 2023 doen we (begroting)

Het versterken van participatie, cocreatie en accounthouderschap is hier onderdeel in. Met het college, raad en samenleving onderzoeken we hoe we nog beter kunnen worden in participatie. De resultaten hiervan worden vastgesteld in een nieuw 'participatie en cocreatie kader'.

We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatie instrument/platform om inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk te betrekken bij de opgaven.

Met de WDW academie investeren we in het ontwikkelen van goede vaardigheden, houding en gedrag voor onze medewerkers.

Verantwoording

We werken aan een nieuw participatie en cocreatiekader. Deze is eind 2023 klaar. Hierin werken we tevens uit hoe we dichtbij de mensen, wijk- en kerngericht, gaan werken.

Eind 2023 is duidelijk met welk digitaal platform en hoe we hierin gaan werken.

Binnen de WDW academie bieden we verschillende activiteiten hierop o.a. trainingen bestuurlijke en strategische advisering en dienstverleningsvaardigheden zoals Masterclass Socrates, Deep Democracy en Werken vanuit de bedoeling. Er zijn in 2023 51 leeractiviteiten en 449 ingeschreven geweest (stand van zaken april 2023). Meer dan 70% van de medewerkers maakt gebruik van de WDW academie.

0.b Betrouwbare dienstverlening

Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord gemakkelijk online, of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. Ook als dat antwoord is dat er meer tijd nodig is om de vraag te beantwoorden. Zo weet je waar je aan toe bent. De gemeente neemt zorgen serieus en denkt in oplossingen. Inwoners begrijpen heel goed dat niet alles kan, want er zijn verschillende belangen en beperkte middelen. Juist daarom is open en snelle communicatie belangrijk.

In 2023 doen we (begroting)

We werken aan de uitvoering van het programma Dienstverlening 'Dienstverlening dichtbij'. We werken met 5 leidende dienstverlenings-principes.

Verantwoording

In de Agenda Dienstverlening zijn 10 deelprojecten opgenomen. Daarvan lopen 6 projecten zoals het opstellen van een nieuw Participatie en Cocreatie kader, het verbeteren van onze dienstverlenende vaardigheden, het realiseren van een Omnichannelstrategie, het realiseren van de Hybride Newswroom, Datagedreven werken en de Chatbot. vier projecten zijn getemporiseerd of staan in de uitvoering later gepland. O.a. vanwege de Corona- en Oekraïne crisis en vacatures/ tekort aan medewerkers. Dit zijn Digitale Balie, monitoring klantsignalen, onderzoek openingstijden en Mijn overheid. De oriëntatie hierin is al wel gestart. Zodra er mensen beschikbaar zijn, gaan we hier dit najaar en in

We investeren in digitale innovatie en realiseren een chatbot en livechat op de website van Wijchen. Ook gaan we met digitale balie en beeldbellen en monitoring van klantsignalen aan de slag.	2024 mee aan de slag. Er wordt hard gewerkt aan de realisatie van de virtuele assistent/ chatbot op de website. Wij hopen dat deze medio 2023 live gaat. Alles wat mensen met selfservice verder helpt, scheelt in telefonie en mailverkeer. Deze tijd kunnen we weer besteden aan de meer complexe vragen, zaken. De projecten Digitale balie en beeldbellen en monitoring van klantsignalen zijn getemporiseerd. Wij hopen dat dit najaar en in 2024 op te kunnen pakken.
We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden en wat de te verwachte ontwikkeling in gebruik is. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling en zetten een aanvullend onderzoek intern en extern uit.	De Inwoners- en ondernemerspeiling is uitgezet waarbij we ook vragen hebben gesteld over het toekomstig gebruik van het gemeentehuis. Het onderzoek openingstijden is wel voorbereid, maar getemporiseerd zoals bovenstaand is vermeld. Wij hopen dit najaar en in 2024 op te kunnen pakken.

0.c Krachtige partner in de regio

In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.

In 2023 doen we (begroting)

Met de Groene metropoolregio werken we aan de verstedelijkingsstrategie, wonen, werk en bereikbaarheid, en nieuwe opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid, energietransitie, circulariteit en gezondheid.

Verantwoording

Na de accordering van de regioagenda en de opgaven in 2022 zijn de eerste resultaten van de 5 opgaven binnen de Groene Metropool. Ook de regionale gebiedsuitwerking (subregio) RvN levert inzichten op die input geven aan het VLGG, de regio arrangementen en de input voor NOVEX met het Rijk.

Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen onderzoeken we verdere samenwerking om Wijchen en de regio sterker te positioneren.

In 2023 zal het Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem door Berenschot en Uni Groningen worden onderzocht. Daarnaast wordt een Lokale Ontwikkelstrategie in het kader van het EU programma LEADER gemaakt. Deze beide acties vormen de input voor het verbeterspoor Ommelandagenda RvN waarin ook de provincie participeert. Wijchen is hiervan bestuurlijk opdrachtgever.

0.d Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

In 2023 doen we (begroting)

De begroting moet sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt niet gebruikt als sluitpost.

Verantwoording

We maken ons nu op voor de Perspectiefnota, waarin we de kaders voor de Begroting 2024 uitwerken. Vervolgens maken we in de zomerperiode de Begroting 2024 op, welke in november voorligt in de raad.

0.e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de koers aan in wat we in de verschillende opgaven willen bereiken de komende jaren.

In 2023 doen we (begroting)

In 2023 wordt er gestart met de uitvoering van de genoemde acties in het strategisch kompas.

Verantwoording

Het Strategisch Kompas is met het kernteam en de verschillende betrokken beleidsmedewerkers verder uitgewerkt in verschillende stappen. Deze stappen worden telkens geborgd in de P&C Cyclus. De eerste nieuwsbrief is in maart

2023 verschenen. Hiermee zijn ook de inwoners, ondernemers en partners geïnformeerd over hoe we hieraan werken.

Werkorganisatie Druten Wijchen

In de uitputting van de budgetten zien we op dit moment geen aanleiding om de begroting aan te passen. Het bedrijfsvoeringsbudget actualiseren we voor de zomervakantie nogmaals om tijdig te kunnen bijsturen. Op het vlak van ICT lopen momenteel discussies over prijsindexatie van bestaande contracten. Dit werken we richting de tweede Bestuursrapportage in het najaar verder uit.

Vooral vanwege de nieuwe CAO voor gemeenten moeten we de begroting bijstellen over 2023. Op 5 april is de nieuwe CAO Gemeenten definitief vastgesteld en van toepassing vanaf 2 januari 2023. Allereerst is er een stijging van € 240 doorgevoerd en vervolgens een stijging van 2%. Gemiddeld komt dit uit op een stijging van bijna 9%, waar we in de begroting rekening hebben gehouden met 2,3%. Het effect van de nieuwe CAO is al opgenomen in de ontwerpbegroting voor 2024 en verder.

Personeelskosten (Bedragen x 1.000)	Begroot	Benodigd na CAO aanpassing	Uitzetting
Binnen de verdeelsleutel			
Druten (35,2%)	€ 9.432	€ 9.987	€ 554
Wijchen (64,8)	€ 17.364	€ 18.384	€ 1.021
Totaal binnen de verdeelsleutel	€ 26.796	€ 28.371	€ 1.575
Buiten de verdeelsleutel Druten			
Loonkosten	€ 1.858	€ 2.016	€ 157
Inhuur wijkbeheer	€ 472	€ 542	€ 70
Totaal buiten de verdeelsleutel Druten	€ 2.330	€ 2.558	€ 227
Buiten de verdeelsleutel Wijchen			
Loonkosten	€ 4.087	€ 4.399	€ 312
Inhuur wijkbeheer	€ 854	€ 980	€ 126
Totaal buiten de verdeelsleutel Wijchen	€ 4.941	€ 5.379	€ 438
Totaal	€ 34.067	€ 36.308	€ 2.241

Munitax

In 2022 heeft Munitax extra personeel moeten inzetten om het toenemende aantal bezwaarschriften te kunnen behandelen. Aan het einde van het jaar was een derde van de bezwaarschriften nog niet afgewikkeld. In 2023 lijkt het aantal bezwaarschriften meer dan te verdubbelen ten opzichte van vorig jaar. Dat leidt tot een capaciteitsvraagstuk binnen Munitax. Het is in behandeling nemen van dit grote aantal bezwaren leidt onvermijdelijk tot extra kosten. Het is namelijk een wettelijk plicht om binnen het kalenderjaar alle bezwaren afgewikkeld te hebben. Voor Wijchen betekent dit naar verwachting € 672k voor extra inhuur, CAO ontwikkeling, hogere ICT kosten en proceskostenvergoedingen.

Overigens is deze trend landelijk zichtbaar en werkt het ministerie aan een structurele oplossing. De wethouders financiën hebben als bestuurlijk opdrachtgever verzocht om een benchmark op zowel financiën als kwaliteit. Dit wordt door Munitax bij een extern bureau weggezet en in de loop van dit jaar uitgevoerd.

In de oplossingsfeer t.a.v. de no-cure-no-pay bureaus wordt verder gedacht aan:

Zelfbezwaarmaken.nl

Het gebruik van dit platform draagt bij aan een vermindering van bezwaarschriften via no cure no pay-bureaus. Het platform biedt inwoners de mogelijkheid om heel eenvoudig bezwaar te maken. Geen ingewikkelde procedures, moeilijke vragen, DigiD of andere belemmeringen om laagdrempelig bezwaar in te dienen. Met één formulier waarop alle informatie kan worden ingevuld. Dit formulier voldoet aan alle eisen.

Gemakkelijker bezwaar maken

In 2023 maakt de inwoner op de nieuwe website op een eenvoudige manier bezwaar. De website biedt hiertoe een duidelijke instructie. Deze oplossing zit nog wel achter DigiD, wat een extra drempel is in vergelijking met het bezwaar maken via een no cure no pay-bureau. Munitax bekijkt hoe het maken van een bezwaarschrift nog makkelijker gemaakt kan worden. Verder onderzoekt Munitax de mogelijkheid van een 'QR-code' op het aanslagbiljet die direct verwijst naar de juiste plek om zelf bezwaar te maken. Ook kan een app voor het eenvoudig meesturen van foto's van de woning bij het bezwaar een bijdrage leveren. Een inpassende opname van een taxateur is dan niet nodig.

Robotisering

Een mogelijkheid om de werklast aan de achterkant te verlagen is robotisering. Een robot die helpt bij het inboeken van bezwaarschriften is software die zelfstandig bezwaarschriften kan beoordelen en inboeken. De robot haalt zelf de 'grievens' uit een bezwaarschrift zodat er geen of weinig handwerk nodig is in het inboekproces.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)				
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
0.10	Mutaties met reserves	-1.863	-1.863	0
0.1	Bestuur	2.696	2.694	2
0.2	Burgerzaken	-222	-308	86
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	4	8	-4
0.4	Overhead	30.329	32.589	-2.260
0.5	Treasury	-1.033	-1.029	-4
0.61	OZB woningen	-6.348	-6.347	-1
0.62	OZB niet-woningen	-3.629	-3.629	0
0.64	Belastingen overig	-359	-355	-4
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	-75.964	-75.964	0
0.8	Overige baten en lasten	826	0	826
Resultaat		-55.564	-54.203	-1.361

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
0.1	CAO verhoging leidt tot hogere personeelskosten griffie.	0	-21
0.1	Volgens de begroting van de groene Metropool zijn de uitgaven voor 2023 exclusief de verbonden regio € 289.461. Het begrote bedrag bedraagt € 312.570.	0	23
0.2	Voor de basisregistratie personen zijn op basis van de uitgaven van de voorgaande jaren het budget aan uitgaven naar beneden bijgesteld met € 20k. Aan legesontvangsten ontvangen we iets minder, namelijk € 2k. Per saldo resteert een voordeel van € 18k.	0	18
0.2	Voor de rijbewijzen is op basis van de uitgaven van de voorgaande jaren het budget aan uitgaven naar boven bijgesteld met € 22k. Aan legesontvangsten ontvangen we iets meer, namelijk € 6k. Per saldo resteert een nadeel van € 16k.	0	-16
0.2	Voor de reisdocumenten is op basis van de uitgaven van de voorgaande jaren het budget aan uitgaven naar boven bijgesteld met € 50k. Aan legesontvangsten ontvangen we echter veel meer, namelijk € 126k. Per saldo resteert een voordeel van € 76k.	0	76
0.2	Voor de burgerlijke stand is op basis van de uitgaven van de voorgaande jaren het budget aan uitgaven naar beneden bijgesteld met € 7k. Aan legesontvangsten ontvangen we iets meer, namelijk € 1k. Per saldo resteert een voordeel van € 8k.	0	8

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
0.2	De uitgaven voor de verkiezingen voor provincie en waterschap vallen hoger uit dan begroot, maar dit dekken we uit de reserve verkiezingen.	0	0
0.3	Voor een boetebeding zijn kosten gemaakt, hiervoor zijn er structureel geen middelen begroot.	0	-4
0.4	Op basis van de huidige inzichten in de exploitatie van het kasteel in Wijchen dient o.a. het budget voor de schoonmaakkosten, alsmede de raming voor de (huur)opbrengsten te worden verhoogd. Per saldo resulteert dat in een eenmalige nadelige bijstelling van de exploitatieraming voor 2023. Bezien zal worden of dit tekort vanaf 2024 structureel kan worden gedekt uit tariefverhogingen en of andere opbrengst verhogende maatregelen/activiteiten.	0	-10
0.4	Op basis van de concept herziene begroting 2023 van de IRvN, welke tegelijk met de jaarrekening 2022 en de begroting 2024 van de IRvN in de gemeenteraad van juni 2023 zal worden behandeld, dient de raming van het Wijchense aandeel daarin voor 2023 structureel te worden verhoogd.	-111	0
0.4	Meerkosten werving en selectie (gemeentesecretaris).	0	-25
0.4	Aan onze gemeentelijke panden verwachten we minder aan bouwkundig onderhoud kwijt te zijn dit jaar.	0	48
0.4	Hierdoor is de onttrekking aan de reserve onderhoud ook lager.	0	-48
0.4	Extra huurinkomsten Museum binnen het kasteel. In programma 5 staat hier ook en hogere subsidie tegenover.	0	32
0.4	Vanwege de CAO afspraken gaat de bijdrage aan de WDW fors omhoog in 2023 en verder. De CAO bedraagt gemiddeld 9%, waar in de begroting met 2,3% is gerekend. In de meicirculaire verwachten we (gedeeltelijke) compensatie voor alle indexaties.	0	-1.465
0.4	Extra kosten Munitax i.v.m. de explosieve groei van het aantal bezwaarschriften, CAO gevolgen en inflatie.	0	-673
0.64	Op basis van de 1e Rapportage 2023 van Munitax (gegevens t/m. 1-2-2023) dient de raming van de opbrengst hondenbelasting iets te worden verlaagd.	-4	0
0.8	Vrijval stelpost indexatie. Dit valt weg tegenover de uitzettingen gepresenteerd op de overige taakvelden binnen de exploitatie.	0	825
	Overig	0	-14
	TOTAAL	-115	-1.246

3.1 Programma 1 Veiligheid

Speerpunten:

1.a Samen opletten

Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij kunnen niet altijd overal aanwezig zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.

In 2023 doen we (begroting)

We zorgen dat de boa's gericht handhaven. Dit doen we door de APV aan te passen als het nodig is. De samenwerking tussen de politie en de boa's professionaliseren we verder. Overleg met politie, boa's en portefeuillehouder zetten we voort.

Het is belangrijk dat buurtbewoners zichzelf ook verantwoordelijk voelen voor de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt. We onderzoeken hoe we dat versterken. We faciliteren en stimuleren initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid. Denk hierbij aan de Week van de Veiligheid en WhatsApp buurtpreventie. Samen met collega's en partners houden we onze ogen en oren open in de samenleving. Als het nodig is, gaan we met inwoners in gesprek.

We volgen het landelijk beleid rond het afsteken van vuurwerk. Het draaiboek voor de jaarwisseling wordt jaarlijks bijgewerkt.

Jongerenoverlast is een probleem van alle tijden. Samen met haar partners probeert de gemeente om de overlast zo veel mogelijk te beheersen. We zetten daarbij in op preventie en repressie. Preventief zetten we jongerenwerkers en straatcoaches in. Zij houden overlast gevende jeugd in de gaten en praten als het nodig is met ouders en/of verzorgers. Ze schakelen hulp in van professionals. Repressief houden de partners een oogje in het zeil. Ook werken we samen met de politie, justitie, bureau Halt en leerplicht. Alle ontwikkelingen rondom jongerenoverlast bespreken we maandelijks in het JOS (Jongeren Op Straat-overleg). In 2023 en 2024 betrekken we onderwijsinstellingen in onze aanpak. En professionaliseren we de samenwerking tussen partners in het JOS.

Verantwoording

De samenwerking tussen BOA's en politie is geprofessionaliseerd. De BOA's gaan meer integraal werken: denk bijvoorbeeld aan een wijk BOA, BOA met accent ondermijning of jeugd. Ook is het overleg met politie, BOA's en portefeuillehouder voortgezet.

Het is belangrijk dat buurtbewoners zichzelf ook verantwoordelijk voelen voor de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt. We onderzoeken hoe we dat versterken. We faciliteren en stimuleren initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid. De Week van de Veiligheid wordt georganiseerd in week 41.

We volgen het landelijk beleid rond het afsteken van vuurwerk. Het draaiboek voor de jaarwisseling wordt jaarlijks bijgewerkt.

We zetten preventief in om jongerenoverlast zoveel mogelijk te beheersen. Denk aan straatcoaches, BOA's, jongerenwerk en jongerencoach. Het Jeugd Veiligheid Overleg wordt gecontinueerd. Er wordt gewerkt met het 7 stappenmodel. Er gaat intensiever samengewerkt worden met onderwijsinstellingen om hen te betrekken bij de aanpak.

1.b Stevige aanpak van criminaliteit

Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid. En gaan we als het mogelijk is ondermijning tegen. Dit doen we door het thema onder de aandacht te brengen bij inwoners en ondernemers.

In 2023 doen we (begroting)

De veiligheid op bedrijventerreinen heeft onze aandacht. We blijven ons inspannen om het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) te behouden. In 2023 toetsen we het KVO. Hiervoor benaderen we partners om de veiligheid op diverse vlakken te bewaken. De bedrijventerreinen zijn onderdeel van de integrale controles. Het ondermijningsteam Tweestromenland (OTSL) bereidt de controles voor en voert ze uit.

Verantwoording

Het Keurmerk Veilig Ondernemen wordt door het centrummanagement en de bedrijventerreinen georganiseerd. Zij werken daarin samen met gemeente, politie en brandweer. De veiligheid op bedrijventerreinen heeft de aandacht. We blijven ons inspannen om het KVO te behouden. In samenwerking met partners zullen we de veiligheid op diverse vlakken blijven bewaken door het uitvoeren van controles.

Ondermijning pakken we aan. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied. Bijvoorbeeld door leegstand in het buitengebied tegen te gaan en het behalen (en houden) van het Keurmerk Veilig Buitengebied. We plannen integrale controles op de bedrijventerreinen. Zo krijgen en houden we zicht op ondermijnende criminaliteit.	Er wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd voor inwoners en ondernemers in het buitengebied. Naar verwachting ontvangen we eind 2023 het Keurmerk Veilig Buitengebied. Daarnaast wordt er een integrale handhavingscontrole in het buitengebied opgezet die gericht zijn op de APV en Wet Natuurbescherming. Ook wordt actief ingezet op het weerbaarder maken van inwoners en ondernemers.
Bij de aanpak van ondermijning werken we samen met gemeenten in de regio. Daarmee voorkomen we een waterbedeffect. In 2023 blijven we actief deelnemen aan het OTSL. Hierbij voeren we onder andere integrale controles uit in de gemeente.	We werken met een gezamenlijke themagerichte aanpak. Denk hierbij aan garageboxen en opslagplaatsen, vastgoedfraude en Veilig Buitengebied. In Tweestromenland willen we intern de kennis vergroten over het herkennen van signalen van ondermijning.
In overleg met de politie bestrijden we zichtbare criminaliteit op straat, zoals drugshandel en drugsgebruik. We voeren gerichte acties uit samen met onze veiligheidspartners. Denk hierbij aan verkeerscontroles, postacties en bedrijfscontroles.	Signalen worden actief opgepakt. We sluiten aan bij bestaande projecten zoals Donkere Dagen Offensief, Week van de Veiligheid en de thema's genoemd in de verkeerskalender van de Politie.
We blijven ons ook beschermen tegen cyberdreigingen door te investeren in digitale veiligheid. We nemen deel aan de Week van de Cyberveiligheid. Ook nemen we deel aan een regionale werkgroep cybercrime. En we organiseren bijeenkomsten en acties om bewustwording te creëren.	Dit is een geprioriteerd thema voor de komende jaren. In de veiligheidskalender besteden we aandacht aan het thema. Daarmee maken we inwoners en ondernemers bewust van de gevolgen. We zetten preventieve acties op om inwoners en ondernemers weerbaarder te maken.
We werken nog meer regionaal samen op het gebied van veiligheid. Dat doen we op thema's als Bibob, zorg en veiligheid, ondermijning, verkeer en cybercriminaliteit. Hierbij volgen we het Integraal Veiligheidsplan (IVP).	Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 is vastgesteld door de gemeenteraad. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma gaat naar het College ter besluitvorming en ter informatie naar de gemeenteraad.

1.c Crisisbeheersing op lange termijn

In het geval van langdurige crises werken we met een kernteam. Het kernteam voert namens de gemeente de regie tijdens de crisis. Het kernteam werkt samen met de Veiligheidsregio en de lokale actieteams.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We ontwikkelen beleid om onze organisatie en gemeenschap weerbaar te maken tegen langdurige crises, zoals de coronacrisis en de Oekraïne crisis. Zo spelen we sneller en passend in op maatschappelijke ontwikkelingen.	We ontwikkelen beleid om onze organisatie en gemeenschap weerbaar te maken tegen langdurige crises, zoals de coronacrisis en de Oekraïne crisis. Zo spelen we sneller en passend in op maatschappelijke ontwikkelingen.
We bereiden onze organisatie voor op langdurige crises. In geval van een langdurige crisis vormen we een kernteam. Het kernteam draagt zorg voor de interne en externe organisatie. En het werkt integraal samen met externe partners, zoals de Veiligheidsregio en lokale actieteams. Ook reageert het kernteam op nieuwe maatregelen van de Rijksoverheid. Zo bereiden we ons voor op toekomstige crisissituaties.	We bereiden onze organisatie voor op langdurige crises. In geval van een langdurige crisis vormen we een kernteam. Het kernteam draagt zorg voor de interne en externe organisatie. En het werkt integraal samen met externe partners, zoals de Veiligheidsregio en lokale actieteams. Ook reageert het kernteam op nieuwe maatregelen van de Rijksoverheid. Zo bereiden we ons voor op toekomstige crisissituaties.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)				
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.622	2.824	-202
1.2	Openbare orde en veiligheid	170	134	36
	Resultaat	2.793	2.959	-166

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
1.1	Op basis van de concept herziene begroting 2023 van de VRGZ, welke tegelijk met de jaarrekening 2022 en de begroting 2024 van de VRGZ in de gemeenteraad van juni 2023 wordt behandeld, dient de raming voor 2023 structureel te worden verhoogd. Dit in verband met geactualiseerde loon-/prijsontwikkelingen.	-202	0
1.2	Een dwangsom is definitief opgelegd, in de begroting was hier nog geen rekening mee gehouden.	0	40
1.2	Vergunningen voor evenementen en standplaatsen worden meerjarig uitgegeven waardoor voor 2023 minder leges worden ontvangen.	0	-16
1.2	De verwachte opbrengst voor precariobelasting zal in 2023 in lijn liggen met de opbrengsten van 2022, zijnde € 36k, begroot was vooralsnog € 24k.	0	12
		-202	36

3.2 Programma 2 Verkeer en Vervoer

Speerpunten:

2.a Ruimte voor fietsers en voetgangers

Langzaam vervoer past bij uitstek bij de schaal en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken, zonder daarbij autogebruik te ontmoedigen.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee bij projecten en advisering. Dit is in afweging met andere belangen.	Dit pakken we op als reguliere advisering.
We investeren in parkeerplekken voor fietsen en infrastructuur voor e-bikes in het centrum.	Dit wordt meegenomen bij TKWM.
Dit is onderdeel van maatregel 15 van het MUP en de actualisatie van het parkeerbeleid maatregel 13 MUP.	Maatregel 13; actualisatie parkeerbeleid wordt rond de zomer gestart. Dit is na afronding van maatregel 3; actualisatie wegcategorisering. Hier is in 2023 al budget voor.
In de openbare ruimte hebben we doorlopend extra aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.	Er is doorlopend aandacht voor de toegankelijkheid van alle weggebruikers.
We spannen ons in voor een snelfietsroute langs Niftrik naar Oss en het vrij liggend fietspad langs de Ravensteinseweg.	Er is een onderzoek gestart naar de Snelfietsroute langs Niftrik naar Oss. Dit is in samenwerking met Rijkswaterstaat, provincies Gelderland en Noord-Brabant en gemeente Oss. Fietspad Ravensteinseweg wordt, mits de raad hiervoor extra budget vrijgesteld, in de zomer van 2024 gerealiseerd.
We onderzoeken de fietsverbinding Batenburg – Niftrik.	Planvorming loopt. Budget voor 2023 beschikbaar.
Specifieke MUP maatregelen: - Upgrade fiets- en wandelnetwerk maatregel 9 MUP. - Bewaakte fietsenstalling centrum maatregel 15a MUP (onderdeel van parkeerbeleid, maatregel 13 MUP)	Er is een werkbudget van € 25.000 beschikbaar voor kleine aanpassingen ter verbetering van fiets- en wandelnetwerk.

2.b Gastvrij voor de auto

Wijchen heeft een goede bereikbaarheid voor de auto en gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen om auto's minder dominant in het straatbeeld te maken.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We zorgen voor goede bereikbaarheid van het centrum met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM.	Dit wordt meegenomen bij TKWM.
We implementeren het dynamisch parkeerverwijssysteem centrum Wijchen.	Dit project is opgestart en is in de onderzoeksfase. Er is budget voor beschikbaar.
Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren.	Dit wordt meegenomen bij maatregel 13; actualisatie parkeerbeleid. Dit wordt rond de zomer gestart. Dit is na afronding van maatregel 3; actualisatie wegcategorisering. Hier is in 2023 al budget voor.
We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto's, door advisering over locaties en het proactief plaatsen van laadpalen.	Reguliere advisering.
We blijven ons inzetten voor het aanpakken van verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We blijven aangehaakt bij de MIRT-A50 maar ook de N845.	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij de A50 en andere regionale projecten.

De bereikbaarheid van bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost krijgt extra aandacht.	Diverse onderzoeken lopen. Hier wordt na afronding budget voor aangevraagd.
Specifieke MUP maatregelen: - Actualisatie wegcategorisering maatregel 3 MUP - Snelheid binnen en buiten bebouwde kom maatregel 5 en 6 MUP (volgt na maatregel 3) - Actualisatie parkeerbeleid en parkeernormen maatregel 13 en 14 MUP. - Parkeren bedrijventerreinen maatregel 16 MUP.	Maatregel 3; actualisatie wegcategorisering is gestart. Naar verwachting is dit voor de zomerreces door de raad vastgesteld. Daarna kan maatregel 5 en 6 worden opgepakt. Ook de actualisatie van het parkeerbeleid en -normen worden navolgend aan maatregel 3 uitgevoerd. Maatregel 16 is hier onderdeel van.

2.c Goed bereikbaar met openbaar vervoer

Ook met trein en bus is Wijchen goed te bereiken. Met de bouw van Wijchen-West komt de mogelijkheid voor een tweede treinstation in beeld.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Een kwartiersdienst van de trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.	Conform.
Samen met partners zetten we in op een buurtbus tussen Wijchen en Druten.	Onderzoek naar de mogelijkheden in samenwerking met de partners (connexxion, provincie, buurtbusvereniging) is gestart.
Met buurtbusvereniging en Provincie Gelderland wordt de haalbaarheid besproken.	Haalbaarheid onderzoek loopt in samenwerking met buurtbusvereniging en Provincie Gelderland.
Specifieke MUP maatregelen: - OV-verbinding Druten-Wijchen maatregel 19 MUP	Haalbaarheid onderzoek loopt in samenwerking met buurtbusvereniging en Provincie Gelderland.

2.d Veilig verkeer en minder overlast

Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Zowel feitelijk als gevoelsmatig nog veiliger dan op dit moment Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we aan.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Om overlast te voorkomen leiden we landbouwverkeer zo veel mogelijk om de bebouwde kom heen. Bij maatregel 3 MUP: actualisatie wegcategorisering hoort bij maatregel 7 MUP: Visie landbouwverkeer.	Dit is navolgend aan maatregel 3/ 7 en zal niet in 2023 opgepakt worden.
Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.	Dit pakken we op waar het zich voordoet betalen we uit bestaande kredieten.
Er vindt een onderzoek plaats om de geluidsoverlast van gemeentelijke wegen in beeld te brengen en om aan de raad een voorstel voort te leggen hoe deze kunnen worden aangepakt.	De verwachting is dat het onderzoek in het vierde kwartaal 2023 gereed is.
We zetten ons in voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.	Conform.
We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs.	We zetten ons in om de Lekker Anders Dag door te zetten.
Dit heeft doorlopend onze aandacht en sluit aan op maatregel 28 MUP.	Conform.
We doen een proef met de 'groene flitspaal', waarmee we rustig rijden belonen en buurtbewoners geld voor hun wijk sparen. De mogelijkheid gaan we onderzoeken en stellen hier advies over op.	Dit is nog niet opgepakt. Er zitten veel juridische haken en ogen aan de 'groene flitspaal'.
Specifieke MUP maatregelen: - Onderzoek sluipverkeer maatregel 1 MUP. - Onderzoek/aanpak grijze wegen maatregel 4	Maatregel 1, 4 en 7 zijn uitbesteed aan een extern adviesbureau.

MUP.
 - Snelheid buiten bebouwde kom maatregel 5 MUP (60km inrichting).
 - Visie landbouwverkeer maatregel 7 MUP.
 - Deelname aan het Regionaal werkplan verkeersveiligheid maatregel 27 MUP.

Maatregel 5 is nog niet opgepakt.

Maatregel 27 heeft doorlopend onze aandacht.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)				
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	3.452	3.805	-353
2.2	Parkeren	255	255	0
2.5	Openbaar vervoer	32	32	0
Resultaat		3.739	4.092	-353

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
2.1	We herstellen de Homberg 10/11e straat. Daarnaast voeren we werkzaamheden uit aan Bijsterhuizen 30, zodat dit gecombineerd kan worden met lopende werkzaamheden. Dit onderhoud wordt verrekening met de egalisatiereserve.	0	-150
2.1	Vorig jaar al grote onderhoudsronde gedaan en veel werk zit bij het asfaltbestek in.	0	15
2.1	Dit jaar voeren we meer onderhoud uit dan het normbedrag, dit wordt verrekend met de egalisatiereserve.	0	-72
2.1	Extra planmatig onderhoud en Bijsterhuizen 30e straat en Homberg 10/11 onttrekken we uit de reserve wegen en kunstwerken.	0	207
2.1	We voeren in 2023 minder inspecties uit.	0	5
2.1	Verkeersmaatregel Bijsterhuizen kosten ongeveer 100k van de 200k die beschikbaar is. En daarnaast nemen we wat minder kleine verkeersmaatregelen.	0	117
2.1	Groene snelheidsmeter is nog geen concreet plan voor. De andere MUP maatregelen zijn opgepakt of gepland.	0	17
2.1	We verwachten een nadeel aan leges en contributies.	0	-17
2.1	Diverse kleine verschillen.	0	-1
2.1	Voor bewegwijzering is extra nodig voor preventief onderhoud.	0	-18
2.1	We hebben extra inkomsten voor de aanleg van inritten, deze dekken de extra gemaakte kosten uit 2022 deels af.	0	21
2.1	Vanwege de extreem gestegen tarieven verwachten we een nadeel op energiekosten, met name op de openbare verlichting. We willen dit in de toekomst omlaag brengen door binnen het nieuwe beleidsplan openbare verlichting volledig in te zetten op LED.	0	-477
		0	-353

3.3 Programma 3 Economie

Speerpunten:

3.a Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers

*We zijn trots op de vele kleine en grote ondernemers in onze gemeente. Zij zijn onze banenmotor, en dat willen we graag zo houden. De komende jaren blijven we werken aan een goed ondernemersklimaat.
Er zijn economische ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de uit te voeren plannen. Zoals inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Dit kan tot gevolg hebben dat we extra acties moeten nemen.*

Belangrijk zijn onder andere goede bereikbaarheid en digitale infrastructuur. We geven ruimte door overbodige regels weg te nemen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven én dragen bij aan een beter klimaat.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost.

We hebben bijgedragen aan de start van Spark!. We gaan samen met ondernemers beginnen aan het vergroenen van de openbare ruimte op het bedrijventerrein. We willen in 2023 een impuls geven aan de verkeersveiligheid en uniformiteit van de Einstein- en Edisonstraat.

Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers.
Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie.
Mede opzetten van een regionaal Ondernemersloket over duurzaamheid.

We hebben bijgedragen aan het digitale energieloket dat 2023 opent. We ondersteunen het initiatief om Smart Energie Hubs te realiseren op Wijchen Oost en Bijsterhuizen. We ondersteunen het plan om een waterstoftankstation te realiseren op Bijsterhuizen.

Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen zoals bij ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost en binnen Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

We betrekken ondernemers bij de genoemde ontwikkelingen maar ook denken we via het economisch netwerk samen na over economische ontwikkelingen in de gemeente en de regio.

3.b Vitale winkelcentra

Wijchen heeft verschillende wijkwinkelcentra. En in het hart een sterk en bruisend centrum, met een gevarieerd aanbod aan winkels, vele horecagelegenheden, en mooie evenementen. Dit willen we zo houden en waar mogelijk versterken. Daarbij houden we oog voor het tegengaan van leegstand.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

In samenwerking met ondernemers en het CMW uitvoering geven aan de Detailhandel Structuurvisie.

We streven ernaar om voor de zomer een plan te hebben, waarmee we na de zomer aan slag kunnen.

We doen onderzoek naar de toekomst van de warenmarkt en geven uitvoering aan de aanbevelingen.

Het onderzoek is afgerond. We gaan samen met de ondernemers aan de markt en de marktkoopliden aan de slag met de aanbevelingen.

3.c Economische en toeristische visie

We willen een levendige, innovatieve en duurzame economie. Dit bereiken we door gezamenlijk te investeren in een excellent ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen leveren we een bijdrage aan het prettig ondernemen, werken, wonen, recreëren voor ondernemers, inwoners van gemeente Wijchen en bezoekers. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: innovatie, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum en op bedrijventerreinen tegen te gaan.

Dit doen we door regelmatig te overleggen met CMW, vereniging van pandeigenaren in het centrum van Wijchen en bedrijventerreinverenigingen.

We ronden de onderzoeken naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen af.	Beide trajecten lopen nog maar zullen dit jaar afgerond worden.
We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente.	Dit doen we door invulling te geven van de aanbevelingen uit de detailhandelsstructuurvisie in samenspraak met de werkgroep van ondernemers.
We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven op bedrijventerrein Wijchen oost en het Maaswaalcollege met elkaar te verbinden.	We hebben regulier overleg met de initiatiefnemers van Spark! Dit project is eind april opgestart met als doel het VMBO van het Maaswaalcollege te verbinden aan technische bedrijven op Wijchen oost.
Stimuleren groei en het gebruik van recreatievoorzieningen zoals een dekkend recreatief wandelroutenetwerk, bewegwijzering, afspraken over het gebruik van routes over particulier terrein, het promoten van het netwerk online.	Het dekkend recreatief wandelroutenetwerk wordt dit jaar gerealiseerd.
Het recreatief netwerk verduurzamen door met elektrische fiets- voetveren te varen.	Vanaf het vaarseizoen 2023 zijn de voetveren in Batenburg en Niftrik elektrisch.

Financieel:

		(Bedragen x € 1.000)		
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	527	528	-1
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-459	-458	-1
3.4	Economische promotie	136	142	-6
Resultaat		204	211	-8

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
3.3	Er is éénmalig een extra subsidie verstrekt in 2023 t.b.v. netwerkbijeenkomsten en marketing.	0	-2
3.4	Nadeel op toerisme (bijdrage aan Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen).	0	-6
	Totaal	0	-8

3.4 Programma 4 Onderwijs

Speerpunten:

4.a Fijn opgroeien met goed onderwijs

De jeugd heeft de toekomst. Daarom blijven we investeren in het onderwijs. We zetten actief in op kansengelijkheid voor kinderen. Het is belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. We streven naar Integrale Kind Centra (IKC's) binnen multifunctionele accommodaties.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We spannen ons in voor de realisatie van IKC's in Wijchen-Zuid, en Wijchen-West. Ontwikkeling MFA's Westwijzer en Hart van Zuid, uitbreiding Maaswaal College. Huisvesting voor de nieuwe basisschool Kans en Kleur.	Het vormen van IKC is in eerste instantie een keuze en verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. De gemeente kan faciliteren vanuit haar zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dat laatste doen we door het bouwen van nieuwe MFA's. Voor genoemde MFA stellen we een Programma van Eisen op. Voor de uitbreiding van het MWC hebben we een bouwvoorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.
We stimuleren dat kinderen te voet of met de fiets naar school komen.	Dit doen we met behulp van een bestaand project. De 'Lekker Anders Dag'. Dit loopt in het huidige contract tot en met schooljaar 2023/2024. We zijn bezig met de verlenging.
Bij onveilig parkeergedrag rond scholen zetten we extra handhaving in.	Bij onveilig parkeergedrag rond scholen zetten we extra toezicht of handavingsmaatregelen in. Denk hierbij aan intensievere controles door toezicht en handhaving en / of politie.
We stimuleren het behoud van de scholen in de kleine kernen.	Behoud kleine scholen is onderdeel van Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

4.b Onderwijs ondersteuning voor iedereen

Een goede opleiding is belangrijk voor de toekomst van onze jongeren. Maar niet alle leerlingen doorlopen even makkelijk hun schooljaren. Voor leerlingen met wie het niet goed gaat op school, zorgen we voor voldoende ondersteuning. Onze leerplichtambtenaren zijn de gesprekspartner voor scholen, leerlingen en ouders. Zij vormen ook de toegangspoort naar hulp als een leerling uit dreigt te vallen. Dit doen we met lokale en regionale partners. Zo zorgen we dat leerlingen minder uitvallen in het onderwijs.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Het Maaswaal College blijft samen met de gemeente betrokken bij het programma 'Aanpak ziekteverzuim VO'.	Aanpak ziekteverzuim VO wordt uitgevoerd.
Regionaal werken we samen op een verbeterde instroom en doorstroom van leerlingen, aan de versterking van de zorgteams in het VO en MBO en aan een sluitend aanbod van tijdelijke opvangvoorzieningen.	Regionaal werken we samen met VO en MBO aan planvorming.
De inzet van leerplichtambtenaren is gericht op terugkeer naar school.	Dit is opgenomen als reguliere aanpak.
Er is voldoende aanbod van schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.	We hebben met primair en VO scholen afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van maatschappelijk werkers. We leveren vaste medewerkers en uren aan de scholen. De maatschappelijk werkers zijn verbonden met het SWT en in dienst bij de gemeente Wijchen. De samenwerking verloopt goed volgens de onderwijs besturen.
We versterken de inzet van jeugdartsen ter vermindering van het ziekteverzuim in het VO.	We zetten jeugdartsen binnen VO en MBO in via het regionaal samenwerkingsverband ter vermindering van het ziekteverzuim. Verantwoording hiervan wordt in regionaal PFO besproken.

4.c Een aanbod voor alle peuters

Het voorschoolse aanbod draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zetten in dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst is er gesubsidieerd aanbod. Peuters met (een risico op) een taalachterstand krijgen een extra aanbod voorschoolse educatie om hun kansen op een succesvolle en passende schoolcarrière te vergroten.

In 2023 doen we (begroting)**Verantwoording**

We geven De Eerst Stap een subsidie voor het voortzetten van het gesubsidieerd aanbod en de voorschoolse educatie.

Gerealiseerd.

We actualiseren ons onderwijsachterstandenbeleid voor de nieuwe beleidsperiode 2023-2026. Hierbij gaan we extra inzetten op het versterken van de educatieve kwaliteit. Daarbij gaan we ook samenwerken met kinderdagverblijven en de bibliotheek.

Gerealiseerd. Het nieuwe OAB beleid is op 30 maart 2023 door de raad vastgesteld.

In 2022 verstrekten we aan de bibliotheek (penvoerder) een bijdrage voor Leesoffensief Wijchen vanuit de NPO-middelen. Het Leesoffensief wordt in schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 uitgevoerd.

In uitvoering.

4.d Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer kunnen werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom zorgen we voor voldoende aanbod aan cursussen en vergroten we het aantal vindplaatsen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.

In 2023 doen we (begroting)**Verantwoording**

Samen met partners in de gemeente werken we aan het opzetten van een Digi-Taalhuis in Wijchen. Voor de coördinatie van de activiteiten en de toeleiding van laaggeletterden naar passend aanbod, stellen we een taalhuiscoördinator aan.

Bibliotheek Wijchen werkt aan de certificering om een Digi-Taalhuis op te kunnen zetten. Vervolgstappen kunnen pas worden gezet na certificering.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)				
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	-177	-177	0
4.2	Onderwijshuisvesting	1.724	1.728	-4
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.061	1.051	11
	Resultaat	2.609	2.602	7

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
4.3	We verwachten een voordeel op leerlingenvervoer DRAN.	0	11
	Overig	0	-4
	Totaal	0	7

3.5 Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie

Speerpunten:

5.a Samen actief en sportief

Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen te stimuleren. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
1. Jeugd. 1.1. Met behulp van de combinatie-functionarissen versterken we o.a. de samenwerking tussen onderwijs en sportverenigingen en vergroten we de diversiteit van het school- en naschoolse aanbod. 1.2. Via Sjors Sportief hebben alle basisschoolkinderen de kans om zich op een laagdrempelige manier te oriënteren in diverse takken van sport, zonder meteen lid te worden van een Wijchense sportvereniging. 1.3. Inzetten van de mobiele fitnessvoorziening (sportcontainer) worden gerealiseerd in Wijchen. Door middel van een jaarkalender zal de sportcontainer telkens op verschillende plekken in de Wijchen worden neergezet waar o.a. de jongeren gebruik van kunnen maken.	De activiteiten hebben plaats gevonden. We gaan de invulling van de Brede Regeling Combinatiefuncties samen met Kans & Kleur herijken. In 2023 of 2024 zullen we de combinatiefunctionarissen anders in gaan zetten. Hoe dit er op hoofdlijnen uit gaat zien zal in 2023 duidelijk zijn.
2. Senioren. Samen met de doelgroep, de sportverenigingen en externe maatschappelijke partners (o.a. Stichting Meer Voormekaar, Seniorsportvereniging Oud-Fit, GGD) worden projecten opgezet om een passend sport- en beweegaanbod te creëren.	Bij het lokaal sportakkoord waar o.a. Meervormekaar, GGD, sportverenigingen en Seniorenvereniging Oud-Fit bij aangesloten zijn wordt gekeken naar passende activiteiten voor deze doelgroep. De eerste acties worden op dit moment uitgewerkt. De bedoeling is dit in 2023 verder uit te werken en hier meer partijen bij te betrekken.
3. Mensen met een beperking. Iedereen moet kunnen meedoen aan sport- en beweegactiviteiten. Hier worden de sportverenigingen en relevante organisaties bij betrokken. We zetten hiervoor in: - De geldterugregeling. - Kindregeling. - Uniek Sporten.	Dit doen we door Uniek Sporten in te zetten als er een hulp vraag is vanuit de (beginnende) sporters of bij een vereniging die aanbod wil genereren voor deze doelgroep. Waar mogelijk worden hier verenigingen bij betrokken die al een aanbod hebben of andere relevante organisaties.
4. Subsidies. We hebben de mogelijkheid subsidie te verlenen voor initiatieven die sport stimuleren uit het sport-stimuleringsbudget.	Gerealiseerd
5. Lokaal sportakkoord. Naast de concrete ambities uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). De kerngroep, een vertegenwoordiging van de lokale(sport)-verenigingen en maatschappelijke instellingen, waar ook de gemeente deel van uit maakt beoordelen deze aanvragen.	In uitvoering
6. We verkennen de mogelijkheden om een	In uitvoering

buurtsportcoach in te zetten zodat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden. Samen met de verschillende partners (o.a. sportverenigingen, schoolbesturen, Meervoormekaar enz.) gaan we onderzoeken/verkennen waar behoefte aan is en of het haalbaar is. Dan zal ook duidelijk worden of dit bijvoorbeeld een buurtsportcoach, combinatiefunctionaris of verenigingsondersteuner moet worden.	
7. Sportevenementen krijgen onze steun, omdat ze zorgen voor verbinding en Wijchen op de kaart zetten.	Als dit speelt denken we hier in mee.
8. We streven naar voorzieningen voor jongeren van alle leeftijden. Met jongeren en ouders verkennen we waar behoefte aan is. Bijvoorbeeld een pumptrack, pannakooi of skatebaan. Hoe om te gaan met de speelvoorzieningen in de gemeente is opgenomen in het speelruimtebeleid. Dit wordt gecontinueerd. Mochten er initiatieven komen vanuit de inwoners dan denken we graag mee.	In uitvoering, continu proces.
8.1 Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos. We bekijken waar dit een plek kan krijgen.	In uitvoering.
9. Beheer en exploitatie maatschappelijk vastgoed Voorzieningen bieden voor een compleet aanbod van activiteiten dat bijdraagt aan een prettig leefklimaat.	Met Stichting Het Mozaïek treffen we voorbereidingen zodat we het beheer van de MFA's in de kern Wijchen, waar nodig in overleg met de beheerders van de MFA's, vanaf oktober 2023 kunnen we uitbesteden aan de stichting.
9.1 We stimuleren breder gebruik van sportparken. Ook overdag, zodat andere doelgroepen hier gebruik van kunnen maken.	Continue proces.
9.2 Zwembad De Meerval krijgt een renovatie met beperkte uitbreiding. Bouwvoorbereiding renovatie en uitbreiding gaan we in 2023 mee beginnen.	In de eerste helft van 2023 stellen we een Programma van Eisen op voor de renovatie en uitbreiding. Dit PvE passen we aan de toegenomen eisen van duurzaam energieverbruik.
9.3 We ondersteunen dit op allerlei manieren, waaronder het beschikbaar stellen van accommodaties. Ontwikkeling MFA's Hart van Zuid en Westwijzer.	We zijn in voorbereiding op het bouwen van nieuwe MFA's met daarin sportzalen en wijkvoorzieningen. Voor de genoemde MFA's met sportzalen en wijkvoorzieningen stellen we een Programma van Eisen op.

5.b Zuinig op onze kunst, cultuur en historie

In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We beschermen onze cultuurhistorische waarden en steunen initiatieven die de lokale historie in beeld brengen. Het cultuurhistorisch beleid wordt gecontinueerd. De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie worden opgenomen in de omgevingsvisie. Erfgoed uit het Post '65 tijdperk wordt geïnventariseerd.	Nog niet bekend.
De verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008 wordt herzien.	De verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008 wordt in het najaar van 2023 herzien.
We gaan eigenaren voorlichten en begeleiden	Eigenaren van monumenten worden in het

bij het verduurzamen van hun monumenten.	najaar van 2023 gericht voorgelicht over de mogelijkheden om hun woning/gebouw te verduurzamen en hierin begeleid.
We steunen initiatieven voor kunst en cultuur. Zoals de creatieve broedplaats.	Continue proces.
Theater 't Mozaïek en museum Kasteel Wijchen koesteren we. We verstrekken een budgetsubsidie aan 't Mozaïek en aan Museum Kasteel Wijchen.	Gerealiseerd.
Lokale evenementen, groot en klein, blijven wij ondersteunen.	Gerealiseerd.
We subsidiëren een aantal evenementen. Daarnaast faciliteren we evenementen, bijvoorbeeld door het uitlenen van materialen (dranghekken e.d.) of het gebruiken van voorzieningen (stroomkasten, wateraansluitingen en rioolafvoersystemen).	Gerealiseerd.

5.c Wijchen als trekpleister

Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie parels. Van de Bergharensse berg tot de Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Wandelen en fietsen in het buitengebied is steeds populairder. We blijven daarom werken aan goede wandel- en fietspaden en routes. We realiseren een dekkend wandelroutenetwerk.	in uitvoering.
Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging. We bekijken waar dit een plek kan krijgen.	Nog niet bekend.
In de regio werken we samen om toerisme naar onze regio te stimuleren. Ook kijken we hoe we recreatie in de regio kunnen spreiden zodat de druk op bestaande natuur- en recreatiegebieden niet te groot wordt.	In uitvoering, continu proces.
Bij meerdere initiatieven hebben we oog voor samenhang en balans tussen natuur, verkeersveiligheid, spreiding en verdeling over onze gemeente. Bijvoorbeeld op Alverna, in Bergharen en rondom de Loonse Waard.	De initiatieven die in Alverna lopen, worden in samenhang bekeken. Daarvoor lopen er nu twee onderzoeken. De resultaten van deze twee onderzoeken worden in het tweede kwartaal verwacht, 1 verkeerskundige situatie Heumenseweg 2 druk op de natuur Vennengebied. Dit doen we om integraal te kunnen adviseren en sturen op de ontwikkelingen, zowel op regionale schaal als op lokale schaal, zodat deze bijdragen aan de leefbaarheid op en rond Alverna.

5.d Groene en gezonde wijken en dorpen

Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar mogelijk versterken we het groen in bestaande wijken. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Het onderhoudsniveau van onze openbare ruimte behouden we. De komende jaren hebben we extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval.	De extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval is meegenomen in het machinaal onderhoudsbestek qua beheerniveau.
In het machinaal bestek 2023-2026 continueren verhoogd beeldkwaliteits-niveau bestrijding onkruid op verharding.	De extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval is meegenomen in het machinaal onderhoudsbestek qua beheerniveau.
Uitvoering geven aan vastgesteld	De afvalteams blijven structureel actief, ook in

Zwerfafvalplan 2023-2032 met extra aandacht voor burgerparticipatie en samenwerking met derden. Afvalteams effectief inzetten op hotspots.	2023 op de hotspots. De activiteiten met vrijwilligers continueren. Twee keer per jaar is er een special met aandacht voor de samenwerking en participatie. Een keer per jaar is er een bedankje voor alle vrijwilligers.
We stimuleren de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door het voortzetten van ecologisch bermbeheer. Uiteraard mogen hogere bermen niet zorgen voor onveilige verkeerssituaties. Voortzetten en uitbreiden pilots ecologisch bermbeheer.	Waar het mogelijk is wordt bermbeheer in buitengebied dit jaar ecologisch. Daarnaast worden stimuleringskansen uitgevoerd.
We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen twee terug. Dit nemen we op in onze werkwijze.	Het terug planten van 2 bomen voor iedere gekapte boom is in onze werkwijze verwerkt.
Als groen ergens verdwijnt zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. Bij onverhoopt verwijderen van groen voor verharding zoeken we in de omgeving een plek voor compensatie van het verdwenen groenareaal.	Bij verwijderen van groen wordt altijd gezocht naar vervangende locaties.
We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie.	Hiermee gaan we in de zomerperiode van start.

5.e Cultuur- en erfgoedparticipatie

Kinderen nemen deel aan culturele activiteiten in de vrije tijd. We willen de drempel van cultuurparticipatie verlagen voor kinderen voor wie dat niet zo vanzelfsprekend is. Ieder kind in het (basis)onderwijs neemt deel aan cultuureducatie waardoor het een brede kennismaking met kunst en cultuur krijgt.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We subsidiëren culturele activiteiten die gericht zijn op kinderen. We maken deelname aan culturele activiteiten voor ouders betaalbaarder.	Gerealiseerd.
We faciliteren het Cultuurknooppunt om een brede kennismaking met kunst en cultuur te realiseren. We zorgen dat er een aanbod is van alle kunst disciplines.	Gerealiseerd.
Via Sjors Creatief hebben alle basisschoolkinderen de kans zich op een laagdrempelige manier te oriënteren op muziek, dans, knutselen, websites bouwen en nog meer creatieve uitingen.	Conform.

5.f Ontspannen regio

In de Groene Metropool Regio werken we met de regiogemeenten aan duurzame structuurversterking van de hele culturele keten in de hele regio. Dat betekent dat onze acties een regio-breed en blijvend effect moeten hebben op de keten van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Gelderland heeft aan de GMR € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoering van de activiteiten in de periode 2022-2025. Wij stellen ambtelijke capaciteit beschikbaar ter ondersteuning bij de uitvoering.	Gerealiseerd.
Innovatie in productie, marketing en presentatie.	De GMR heeft een begeleidend traject aangeboden om innovatieve ideeën van de culturele sector in de cultuurregio 025 op weg

	te helpen, om tot een aanvraag te komen. Vervolgens is er een (eenmalige) subsidieregeling Innovatie cultuur. De Wijchense culturele sector is hierop geattendeerd en kan van de regeling gebruik maken.
Scholing van personeel om zo culturele organisaties verder te professionaliseren.	Cultuur Academy doet onderzoek naar de behoeften bij de professionals in de culturele sector. Op basis daarvan komt een scholingsaanbod waar zij gebruik van kunnen maken.
Versterken van cultuureducatie.	Het strategisch netwerk van cultuurpunten in de cultuurregio 025 heeft de aandachtspunten voor het versterken van cultuureducatie benoemd. Er zijn twee sporen. Het eerste spoor is het via een impuls een deelgebied versterken op cultuureducatie daar waar dat vanuit de organisatiestructuur en/of inhoud het meest nodig is. Het tweede spoor is het inzetten op voldoende en adequaat geschoolde kunstvakdocenten.
Ondersteuning van amateurs en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector.	De ondersteuningsbehoefte wordt geïnventariseerd. We laten de ondersteuning op regionaal niveau aansluiten / aanvullend te zijn op, de invulling van de lokale ondersteuning. Hiernaar doen we ook een verkenning.
De verhaallijn Romeinen beleefbaar maken. De acties vinden plaats via De Groene Metropool Regio.	Er komt een Masterplan Romeins verleden. GMR, provincie Gelderland en gemeente Nijmegen hebben hiervoor opdracht verstrekt. Het masterplan heeft als doel het Romeinse verleden van de regio beter beleefbaar te maken en de regio op de kaart te zetten aan de hand van de volgende thema's: 1. Publieksbereik en beleving. 2. Onderzoek en kennisoverdracht. 3. Maatschappelijke verbinding. 4. Beheer en behoud, kennisdeling Het resultaat is een Masterplan voor de GMR met daarin vier programma onderdelen inclusief concrete projecten voor de komende acht jaar, advies over de haalbaarheid voor een kenniscentrum en advies over rol- en taakverdeling van de betrokken stakeholders tijdens de uitvoering van het Masterplan.

5.g Meer biodiversiteit en natuur

Goed onderhoud is belangrijk. Anders ontstaat er een rommeltje en dat willen we niet. Als de buitenruimte goed is onderhouden levert dat een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij dat onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

- Transitie naar ecologisch groenbeheer
1. Maaibeeld aanpassen naar meer ecologisch.
 2. Bepalen maatregelen voor ontwikkeling natuurwaarde in beplantingen.
- Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema
1. Biodiversiteitsscan invoeren bij ruimtelijke ontwikkelingen.
 2. Soortmanagement-plan (smp) is vastgesteld.
 3. Stimuleren natuurinclusief bouwen.

In 2022 is het ecologisch bermbeheerplan opgesteld. Door de invoering dit jaar neemt het aandeel ecologisch beheerde bermen in het buitengebied fors toe.

Het smp is nog niet vastgesteld omdat de provincie goedkeuring onthoudt i.v.m. aangepaste richtlijnen die aan het opstellen zijn.

Bij bouwplannen en omgevingsvergunningen

	wordt standaard gewezen op natuurinclusief bouwen.
Natuurlijke bestrijding overlastgevende soorten 1. Natuurlijke aanpak van de eikenprocessierups (epr) door ander maaibeeld en stimuleren ontwikkeling natuurlijke vijanden. 2. Invasieve exoten aanpakken.	De invoering van het ecologisch bermbeheer biedt kansen voor ontwikkeling van natuurlijke vijanden van de epr. Voor de aanpak van invasieve exoten wordt een beheersplan opgesteld.
Versterken groenblauw netwerk 1. Ecologische structuren ontwikkelen in de bebouwde kom. 2. Extra aandacht voor EVZ Heumen-Horssen door aanleg stapsteen.	Door invoering van ecologisch groenbeheer in de groenstructuren krijgen ze een ecologische functie. Waar nodig wordt daarvoor cultureel groen gevormd. Aanleg van stapsteen is in voorbereiding. Planning voor uitvoering is 4e kwartaal.
Stimuleren van initiatieven en samenwerking 1. Biodiversiteit in de wijk (pilotproject). 2. Stimuleringsregeling kleinschalige landschapselementen. 3. Stimuleren van verschillende beschermde diersoorten.	Er zijn in het voorjaar op 15 erven landschapselementen aangeplant.
Versterken groenblauw raamwerk Mede vormgeven aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk binnen de Groene Metropool.	In samenwerking met de regiogemeentes wordt aanpak voorbereid om het groenblauwe raamwerk te realiseren. Voorbeeld hiervoor is de aanpak die in de Ooijpolder is uitgevoerd in het afgelopen decennium.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)				
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	414	414	0
5.2	Sportaccommodaties	2.420	2.493	-72
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	635	624	11
5.4	Musea	232	318	-85
5.5	Cultureel erfgoed	54	54	0
5.6	Media	890	890	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.365	2.609	-244
	Resultaat	7.010	7.401	-391

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
5.2	Op grond van de huidige schoonmaakcontracten e.d. bij de diverse sportaccommodaties dient het budget hiervoor structureel te worden verhoogd.	-8	0
5.2	Werkzaamheden in het kader van bouwkundig onderhoud aan Arcus en Achterlo schatten we nu lager in dan begroot.	0	48
5.2	Hierdoor is de onttrekking aan de reserve onderhoud ook lager.	0	-48
5.2	Exploitatie MFA de Brink, de structurele subsidie is niet in de begroting verwerkt.	-16	0
5.2	Extra juridische kosten zaak DIOSA i.v.m. hoger beroep van de tegenpartij, dit levert een nadeel op van 32K.	0	-32
5.2	Nadeel op subsidie vertrekking aan Triwy BV (sportcentrum Arcus) levert een nadeel op van 16K, vanwege indexatie.	-16	0
5.3	Voordeel op subsidie amateurkunst.	0	11
5.4	In januari 2020 is ingestemd voor de renovatie van het kasteel Wijchen, op basis van nieuw gebruik van het gerenoveerde kasteel is de huurprijs verhoogd voor het museum. De huurprijs is gekoppeld aan de subsidie waardoor deze ook is verhoogd. Een gedeelte van de huurinkomsten vloeit weer terug naar de gemeente.	0	-87
5.4	Voordeel door teruggave corona gerelateerde subsidie 20/21 Historische vereniging Tweestromenland	0	4
5.4	Nadeel op subsidie vertrekking aan museum tweestromenland, Museum Wijchen en HVT (Historische vereniging Tweestromenland)	0	-2
5.7	De nieuwe aanbesteding voor het machinale groenbestek heeft een enorme prijsstijging tot gevolg.	-260	0
5.7	Het budget Beeldende kunst wordt dit jaar niet benut.	0	11
	Overig	0	5
	Totaal	-300	-91

3.6 Programma 6 Sociaal Domein

Speerpunten:

6.a Gezonde en vitale samenleving

Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten en te bewegen blijf je lichamelijk en mentaal fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en kunnen meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

Activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan gezond gewicht, een rookvrije generatie, mentale gezondheid of het terugdringen van problematisch alcoholgebruik. Dit doen we onder andere met het Lokaal. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor gezinnen met een krappe beurs.

We ondersteunen initiatieven vanuit het Lokaal Preventieakkoord en faciliteren samenwerking tussen organisaties met een Preventiecafé. De komende vier jaar ontvangen we extra financiën vanuit het Rijk (SPUK-regeling) om preventie te versterken. Via een nog te ontwikkelen integraal preventie plan, laten we zien hoe we deze gelden besteden.

We zetten ons in om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen bij alle leeftijdscategorieën. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de Kerngroep Eenzaamheid en MeerVoormekaar. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt.

Samen met de Kerngroep Eenzaamheid werken we structureel aan het verminderen of voorkomen van eenzaamheid. Om gezondheid te bevorderen en de sociale basis (o.a. voorkomen en verminderen eenzaamheid) te versterken, ontvangen we de komende 4 jaar extra financiën vanuit het Rijk (SPUK-regeling). Via het nog te ontwikkelen integraal preventie plan, laten we zien hoe we deze gelden besteden.

We organiseren de week van de gezondheid met onze netwerkpartners (zoals bijvoorbeeld Wijchen gezond), met als doelstelling bewustwording en verbetering van de algemene gezondheid en de invloed hiervan op je totale functioneren als inwoner van Wijchen.

De week van de gezondheid geven we vorm samen met onze netwerkpartners. Deze wordt eind 2023/begin 2024 georganiseerd.

6.b Vitaal ouder worden

Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.

Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.

We streven naar een dementievriendelijke gemeente. Samen met de Kerngroep Dementie werken we hier continu aan. We onderzoeken nu wat zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie zijn. Op basis van dit onderzoek ontwikkelen we een Plan van Aanpak.

We blijven ons ontwikkelen naar een dementievriendelijke samenleving. De Kerngroep Dementie speelt hierin een belangrijke rol. Het onderzoek naar zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie is afgerond, de eerste acties zijn in gang gezet.

6.c Preventie en goede zorg

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we vol in op preventie en laagdrempelige hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart preventie zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.

We zetten in op het stimuleren van inloop en ontmoeten in de buurt. Bij een ondersteuningsvraag wordt steeds beoordeeld of steun uit het sociale netwerk of

	welzijnsaanbod passend is.
Mantelzorgers zijn goud waard en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning en waardering voor mantelzorgers en kijken naar de behoefte vanuit de mantelzorger zelf, zoals bijvoorbeeld logeren of opvang functies.	Samen met de Mantelzorgmakelaar, het Sociaal Wijkteam, MeerVoormekaar en andere organisaties werken we doelgericht (onze 8 beloften) aan een betere ondersteuning voor mantelzorgers.
We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding.	We hebben een besliskader voor de jeugdconsulenten en School Maatschappelijke Werkers (SMW-ers), waaruit de afbakening blijkt en hebben consulturen beschikbaar op het gebied van strategie en juristen, consulenten en smw-ers vragen hebben over de afbakening.
Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg. De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We halen de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het SWT.	We behalen de wettelijke termijnen en hebben spreekuren ingericht om inwoners zo sneller te helpen.
Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. We werken samen aan regionale programma's op jeugd en Wmo waarin duidelijke doelen en te bereiken resultaten benoemd staan en waarin de aansluiting op het lokale beleid gemaakt is.	Het programma is vastgesteld door de regionale raden en de eerste evaluatie is geweest en hier is het plan zo nodig op bijgesteld.
We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan.	We hebben het aanbod steungezinnen beschikbaar en ingezet. Het aantal kinderen in verblijf is gestabiliseerd. We hebben de zorgvormen pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistisch landelijk aanbod via regionale en bovenregionale Contractering beschikbaar voor Wijchense jeugdigen.
We hebben voldoende kwalitatief goede ondersteuning en zorg en houden de betaalbaarheid in het oog. We onderhouden de samenwerking tussen het Sociale Wijkteam (SWT) en MeerVoormekaar over het vrij toegankelijk aanbod en zetten extra in op een dorpsondersteuner). We meten klanttevredenheid. We monitoren continu en geven duiding aan de cijfers. Het contractmanagement van de regio stelt de reële tarieven vast en stuurt op kwaliteit. Daarnaast stuurt zij op de inhoudelijke ontwikkelingen passend bij de het regionaal werkprogramma en de transformatie van zorg passend bij de regionale visie (norm van opdrachtgeverschap/kracht door verbinding).	Aan al deze benoemde thema's geven we duiding in de twee informatie nota's en monitor verslagen die we jaarlijkse opstellen en delen met college en raad. We geven zowel inhoudelijk als cijfermatige duiding op al deze onderwerpen.
We willen hulp bij het huishouden voor de langere termijn betaalbaar en beschikbaar houden voor mensen die het echt nodig hebben. We leveren maatwerk waar nodig.	We passen het Indicatieprotocol toe. In verband met het tekort aan hulpen blijft maatwerk nodig bij de verdeling van de beschikbare hulpen.
Zorgfraude pakken we stevig aan. Hierin werken we samen met regiogemeenten. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij binnenkomst. We maken een verbinding tussen woonzorgvisie en het verhuren van panden door derden aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen bij signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.	In april 2023 is de kwartiermaker aanpak zorgfraude gestart vanuit een initiatief van 14 gemeenten in Gelderland Zuid. In opdracht van deze gemeenten werkt zij aan het plan om 'de basis' op orde te krijgen en aanbevelingen te doen aan de colleges. In voorkomende gevallen onderzoekt het IBO mogelijke gevallen van fraude op het gebied van zorg.

6.d Iedereen draagt een steentje bij

Ons uitgangspunt is dat iedereen kan meedoen. Door werk, of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en moet iets kunnen bijdragen.

In 2023 doen we (begroting)

We zetten in op een inclusieve samenleving, dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen met onze inwoners en ketenpartners te werken aan een actielijst die hoort bij het vastgestelde inclusie programma. We willen meer mensen met afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt. In overleg met ons regionaal WerkBedrijf bezien we welke toegevoegde waarde lokale initiatieven kunnen hebben. We zorgen voor een goede aansluiting tussen lokale initiatieven en regionale arbeidsbemiddeling. Daarnaast houden we ook 2023 aandacht voor jongeren in de Participatiewet die op meerdere levensdomeinen kampen met problemen.

Initiatieven die mensen effectief trainen of helpen bij het zoeken naar werk ondersteunen we. We hebben regelmatig overleg met lokale initiatieven. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten.

We versterken de samenwerking met lokale ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen. De contacten met ondernemers stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we korte lijnen houden richting de vraag van onze ondernemers. We werken systematisch aan het organiseren van mogelijkheden om werkzoekenden te plaatsen. We overwegen, in samenwerking met WerkBedrijf, initiatieven voor "jobcarving".

De komende jaren bekijken we op welke wijze we optimaal kunnen samenwerken in de regio op het gebied van de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld om personeelstekorten terug te dringen. In 2023 leggen we de gemeenteraad, mede n.a.v. het evaluatieonderzoek bij WerkBedrijf, een nieuw beleidskader voor arbeidsbemiddeling. Op basis hiervan gaan we een nieuwe DienstVerleningsOvereenkomst aan met WerkBedrijf voor 2024.

We maken de mogelijkheden om te kunnen omgaan met wisselende inkomsten eenvoudiger. Samen met de andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio onderzoeken we wat het digitale instrument "Huishoudboekje" hierin kan betekenen. Lokaal implementeren we de aanbevelingen uit de Divosa-scan die eind 2022 plaatsvindt.

Volwaardig inburgeren. Alle inburgeringsplichtigen doen snel en volwaardig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk. We zorgen ervoor dat inburgeringsplichtigen het hoogst haalbare taalniveau (eis is B1) behalen en dat zij naar vermogen participeren vanaf het begin van het inburgeringstraject, bij voorkeur middels

Verantwoording

We hebben de capaciteit van de participatiecoaches structureel uitgebreid. Samen met hen en de inkomensconsulenten investeren we in een goede lokale samenwerking met bedrijfsdienstverleners van WerkBedrijf. Daarnaast hebben we samen met de lokale belangengroep 'HetWerkt!Wijchen' en WerkBedrijf de voorbereidingen gestart voor een lokale vacaturemarkt. In het nieuwe beleidskader besteden we aandacht aan initiatieven voor inclusie.

We ondersteunen onder meer het ontwikkelen van een buurtsuper in Bergharen die ook trajecten uitvoeren voor mensen met een arbeidsbeperking.

Dit krijgt gestalte in periodieke bestuurlijke afstemming.

In voorbereiding. De raad is geïnformeerd over de (verschoven) tijdsplanning.

De inventarisering van lokale mogelijkheden in de Divosa-scan is afgerond.

De Wet Inburgering 2021 is inmiddels ingevoerd. Via regionaal gecontracteerde taalscholen bieden we aan de doelgroep taalonderwijs aan. Naar vermogen nemen zij deel aan de activiteiten die met het inburgeren gepaard gaan.

betaald werk.	
Mensen uit de doelgroep statushouders bieden we een plek bij de WDW. Wij bieden een Wijchense statushouder een kans op succes op de arbeidsmarkt door de kandidaat bij de WDW onder te brengen. Bovendien willen wij (de WDW) een voorbeeld zijn voor andere werkgevers, door een proefplaats speciaal voor een statushouder aan te bieden. In 2022 zijn we met de uitwerking gestart. In 2023 geven we hieraan een vervolg.	Een voorstel daartoe is aangehouden in afwachting van de exploitatieopzet van het kasteel.

6.e We laten niemand vallen

In deze financieel onzekere tijden kunnen de laagste inkomens op onze steun blijven rekenen. Als mensen in de knel komen is er een vangnet. We bieden steun bij financiële zorgen en zien daarbij een belangrijke rol voor charitatieve instellingen. Armoede bestrijden we door hulp op maat.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
We houden extra aandacht voor kindregelingen in het armoede- en minimabeleid. We hernieuwen ons contact met scholen in Wijchen zodat de bekendheid van de Kindregeling niet wegzakt. Daarbij hebben we ook aandacht voor kinderen van Oekraïense vluchtelingen.	In de 'Week van het Geld' hebben een eerste activiteit opgepakt richting basisscholen. Voor het komende schooljaar zullen we hier verder op bouwen.
Vanwege stijgende energieprijzen houden we bijzondere aandacht voor energiearmoede. De energieprijzen en de landelijke ondersteuning zijn voortdurend in beweging. Waar mogelijk bieden wij lokaal aanvullend hulp. Ook in de lijn van "verduurzamen". Ook in 2023 komen Fix-teams (expert die energiebesparende maatregelen toepast aan huis) op verzoek langs bij huishoudens met energiearmoede. Dit doen we in overleg met Talis. Daarnaast overwegen we onze "witgoedregeling" te verduurzamen.	De uitbetaling van de energietoeslag heeft praktisch alle huishoudens in de doelgroep bereikt. De 'energie-klusteam' (aanbrengen van energiebesparende maatregelen bij huishoudens met energie-armoede) ronden hun activiteiten voor het zomerreces af. In het beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden' hebben we een voorstel gedaan voor verduurzaming van de regeling huishoudelijke apparaten.
We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Maar bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Op het departement is hierover volop discussie gaande. De uitkomst ervan leidt tot aanpassingen van de huidige participatiewet. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen of van een menselijke vergissing die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.	Misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden onderzoek wij. De menselijke maat is een begrip wat steeds meer gestalte krijgt. Medewerkers trainen en adviseren we om gebruik te maken van de 'omgekeerde toets'. De participatiewet wordt aangepast. De menselijke maat en omzien naar elkaar worden sleutelbegrippen. Naar verluidt treedt de aangepaste wet in 2025 in werking.
Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. Initiatieven uit de samenleving zijn daarbij zeer waardevol. We benaderen de inwoners waarover we een signaal van betalingsachterstand ontvangen, actief met een hulpaanbod door ze te bellen of een sms of brief te sturen.	In het beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden' leggen we de nadruk op preventie en het bereiken van huishoudens met een laag inkomen. Dit doen we samen met maatschappelijke partners in Wijchen.
We vinden het belangrijk om gezinnen met een kleine beurs beter te ondersteunen. In 2023 zullen we een vervolg geven aan de uitkomst van een verdere uitwerking van de inwonerspas (combinatie met 'digitaal platform', specificering kosten), op basis van besluitvorming in de	Een businesscase is afgerond. Op basis hiervan leggen we in het derde kwartaal van 2023 een voorstel voor aan de gemeenteraad.

raad.	
We streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen. In 2023 gaan we verder met het uitvoeren van de 'Iedereen doet mee agenda'.	Dit wordt een vast onderdeel van de aangepaste Participatiewet. Intern hebben we de formatie participatiecoach structureel uitgebreid waardoor meer mensen voor een traject aan bod komen. Hierbij gaat het juist om die mensen die niet via het WerkBedrijf bemiddeld kunnen worden.
We houden en versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.	We evalueren frequent de inzet van de inloop GGZ en WijkGGZ team. Afhankelijk van het al dan niet doorgaan van de doordecentralisatie van beschermd wonen zal de koers voor 2024 worden bepaald.
Samen met de huidige lokale adviesraden (voor Wmo en Participatiewet) willen we naar één vernieuwende werkwijze zodat het college meer integraal wordt geadviseerd op het sociaal domein.	Begin 2022 is de begeleidingsorganisatie (Spectrum), begonnen met de voorbereidingen en gesprekken met de betrokken partijen. Het proces zal eind derde kwartaal worden afgerond.

6.f Zorg en veiligheid

We zorgen voor een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning.

In 2023 doen we (begroting)

We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen. Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of op te lossen.

Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.

Verantwoording

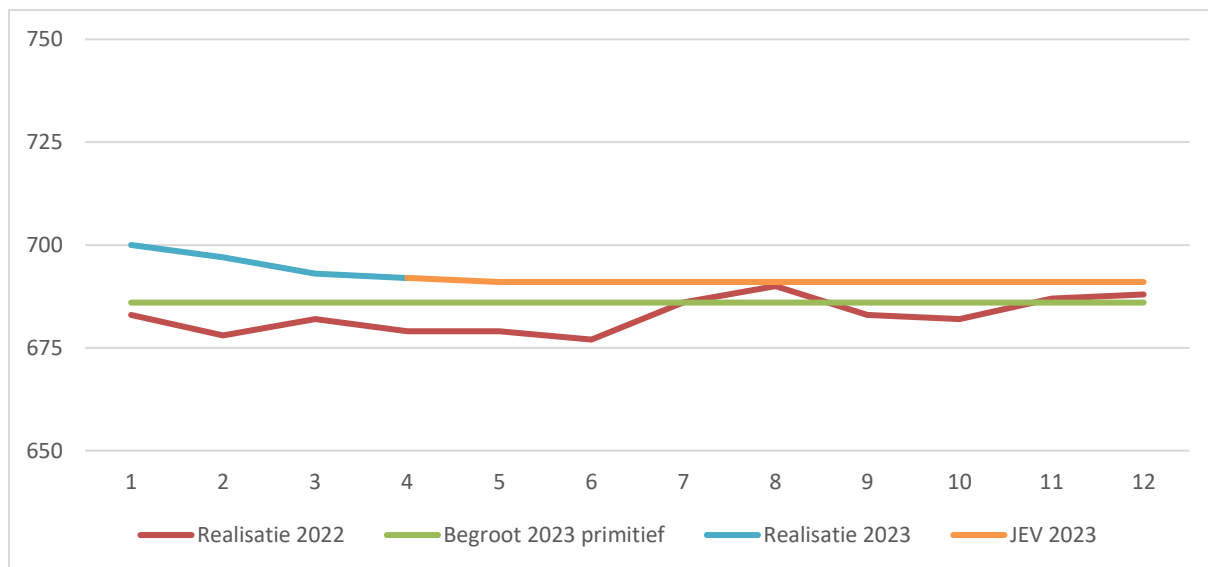
Het aantal overlast gevende groepen jongeren of overlast gevende jeugdigen is stabiel of afgenomen. Door de partijen zoals beschreven wordt actief samengewerkt via diverse overleg structuren.

Het regie team is beschikbaar voor complexe multi problemen casussen en wordt hier actief op in gezet. De Wijk GGZ is gestart en wordt geëvalueerd op effectiviteit en inzet in 2023.

BUIG

Belangrijkste ontwikkelingen beleid lopende jaar

In de begroting van 2023 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal van 686 bijstandsontvangers. We zijn gestart in 2023 met 700 bijstandsgerechtigden. In het eerste kwartaal van 2023 is er een lichte daling van het bestand te zien. Ondanks de sterk oplopende inflatie blijft de stijging van het aantal mensen wat afhankelijk is van een uitkering vooralsnog achterwege. Aan het einde van het eerste kwartaal waren 693 mensen afhankelijk van een uitkering.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?

In de begroting 2023 is uitgegaan van 686 bijstandsgerechtigden. We zien een stabilisatie van het aantal mensen wat afhankelijk is van een (bijstands)uitkering. De stabilisatie ligt in de lijn van de prognoses van het Centraal Plan Bureau. Die spreekt mogelijk zelfs nog van een lichte daling – landelijk gezien – van het aantal uitkeringsgerechtigden. De mogelijke groei vanwege de inflatie en de economische ontwikkelingen die het gevolg zijn van de oorlogssituatie in de Oekraïne lijkt uit te blijven. Om deze redenen houden we voor de jaareindeverwachting rekening met het huidige aantal uitkeringsgerechtigden.

Het nader voorlopige budget BUIG voor het jaar 2023 is geprognostiseerd op **€11.077K** en zal in september 2023 definitief worden vastgesteld. Dat is **€997K** hoger dan begroot. Op basis van de huidige aantallen en de stijging van de WML (wettelijk minimumloon) zien we dat de realisatie naar verwachting qua kosten **€1.281K** hoger ligt dan de begroting. Het verschil ad **€284K** komt deels ten laste van de egalisatiereserve BUIG. De egalisatiereserve BUIG bedraagt per 1-1-2023 **€184K**.

Ontwikkelingen

De menselijke maat! Omzien naar elkaar. Het is de gedachte achter aanpak van de Participatiewet die naar verluidt in 2025 in aangepaste vorm in werking treedt.

Binnen redelijkheid giften mogen ontvangen. Naast de uitkering voor een langere periode wat bijverdienen als opstap naar werk. Aanspraak maken op een budget om schommelende inkomsten per maand aan te vullen. Gegevensuitwisseling vergemakkelijken zodat mensen niet telkens hun gegevens opnieuw moeten delen. Het zijn enkele voorbeelden die betrekking hebben op de aanpassing van de wet. Los van de vele verplichtingen die een bijstandsgerechtigde heeft komt bij de aanpassing van de wet juist het mensbeeld aan de orde. Uiteraard volgen wij alle ontwikkelingen op dit vlak.

Bijzondere bijstand

Over het hele jaar 2022 zagen we een stijging in het gebruik van inkomensondersteuning ten opzichte van 2021. Die stijging zet ook door in de eerste vier maanden van 2023. In de eerste vier maanden van 2022 betaalden wij € 458K uit; in 2023 was dit over de eerste 4 maanden € 550K. Dat is een stijging van uitgaven in de eerste 4 maanden van 20%. De stijging van uitgaven wordt voor een aanzienlijk deel verklaard door de toename van het aantal gehuisveste statushouders,

maar ook door een groter beroep op de inkomenstoeslag, de zorgverzekering en de Kindregeling in deze eerste vier maanden.

Het kan zijn dat huishoudens regelingen waar je maar één keer aanspraak op kunt maken, eerder in het jaar hebben aangevraagd. Mogelijk is ook dat door het grote bereik van de energietoeslag meer huishoudens zich bewust zijn geworden van de mogelijkheden, c.q. noodzaak van inkomensondersteuning. We houden vooralsnog de raming uit de begroting aan.

Jeugd

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Hoofddoel is om te komen tot een geactualiseerde begroting. In dit thema komt het onderdeel *Jeugd* aan de orde.

Naast de duiding van het jaarbeeld 2022, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2023 in mee, maken we cliënt- specifieke prognoses en verdiepende analyses. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2023. Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2023.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?

Voor het lopende jaar 2023 wordt op basis van de Nulmeting 2023 op het onderdeel Jeugd een **nadeel** t.o.v. de huidige begroting 2023 verwacht van **€ 283k**. Dit nadeel bestaat uit:

- Hoeveelheidseffect: een nadeel ad € 160k op de bijstelling van het verwachte zorggebruik;
- Prijseffect: een nadelig prijseffect ad € 123k. De budgetten zijn geïndexeerd. Ten opzichte van de begroting 2023 is de regionale index nog opgehoogd van 4,6% naar 6%.

Dit verwachte resultaat leidt tot een onttrekking uit de egalisatiereserve Jeugd, waarmee het resultaat Jeugd 2023 ná egalisatie op nihil uitkomt. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2023
Dagbehandeling	-6
Verblijf	110
Ambulant	-494
GGZ zorg	31
Bescherming/reclassering	107
PGB	91
Overig	-123
	-283

Kijken we puur naar de bijstelling van het verwachte zorggebruik (hoeveelheidseffect), dan heeft de Nulmeting 2023 Jeugd financieel een negatief effect. Hieronder per categorie de inhoudelijke toelichting:

Dagbehandeling

Bij dagbehandeling was er in 2021 sprake van inhaalzorg vanwege Corona. In 2022 is hier geen sprake meer van. Bij dagbesteding zien we hetzelfde niveau als 2021. Dagbesteding wordt vaak ingezet om ouders te ontlasten. Bij de lokale bouwsteen Eerste Stap zien we een stijging.

Bijstelling van eenheden is per saldo minimaal.

Verblijf

Bij verblijf zien we een verschuiving van zorg ten gevolge van het nieuwe woonplaatsbeginsel. Vanwege het nieuwe woonplaatsbeginsel, die begin 2022 is ingevoerd, zien we een uitstroom van een groot aantal jeugdigen die gezinshuizorg hadden. Hiervoor in de plaats zijn we financieel verantwoordelijk geworden voor jeugdigen met andere zware verblijfszorg/ behandelgroepen. De beïnvloedbaarheid hierin is klein.

Pleegzorg neemt iets af door matchingsproblemen tussen jeugdigen en gezin. En omdat de problematiek van de jeugdigen te zwaar is of niet past binnen de setting van een pleeggezin.

Er is een product bijgekomen, kleinschalig wonen, wat past binnen de opdracht om instellingsgroepen te verkleinen en gesloten jeugdzorg af te bouwen. We merken dat de zorg voor kinderen in verblijf steeds complexer wordt, waardoor de vraag naar maatwerk en zware zorg toeneemt.

Ambulant

Binnen ambulant zien we een stijging. Deze stijging wordt veroorzaakt door drie producten: reguliere begeleiding, specialistische begeleiding en ambulante behandeling. We zien dat de zorg zwaarder wordt, doordat er meer eenheden per jeugdige worden ingezet. Daarnaast wordt binnen woonarrangementen de bouwsteen specialistische begeleiding ingezet als toevoeging van zorg. Het bestaande arrangement past niet bij de hoge zorgintensiteit van de jeugdigen, waardoor de inzet van de bouwsteen specialistische begeleiding aanvullend nodig is.

GGZ

Binnen de Jeugd GGZ zagen we in 2021 een stijging door de effecten van de coronamaatregelen op jeugdigen. Dit zorggebruik GGZ lijkt te stabiliseren. De stabilisatie (en op onderdelen daling) wordt mede veroorzaakt door de inzet van de SOJ (speciale ondersteuning jeugd GGZ) bij de huisartsen, extra uren schoolmaatschappelijk werk en de aanvulling bij het vrij toegankelijk aanbod (met bijvoorbeeld de STAR-training en Happy training).

Ook heeft school extra inzet toegevoegd, gericht op de door coronamaatregelen veroorzaakte problematiek, met bijvoorbeeld extra mentoruren voor leerlingen en extra didactische ondersteuning. In de begroting waren we er vanuit gegaan dat deze stabilisatie na corona eerder plaats zou vinden (en tot een lager niveau).

Er is landelijk sprake van wachtlijsten bij de JGGZ. Ook in Wijchen zien we dat kinderen op de wachtlijst staan. Dit kan betekenen dat de daling die we nu zien mede wordt veroorzaakt doordat kinderen wachten op ondersteuning. We proberen knelpunten te voorkomen door te zoeken naar alternatieven zoals inzet van groepsaanbod, e-learning en kortdurende ondersteuning vanuit de schoolmaatschappelijk werkers en de SOJ. Het uitbreiden van aanbod en verbeteren van uitstroom is een landelijk en regionaal programma waar we als Wijchen op aangesloten zijn.

Als we naar de specifieke producten kijken zien we dat basis GGZ stijgt en specialistische GGZ daalt. Oorzaak van de stijging bij basis GGZ is, dat we zien dat er steeds zwaardere problematiek binnen basis GGZ behandeld wordt. Specialistische GGZ daalt door de verschuiving naar basis. Daarnaast zien we dat de afwezigheid van het wervende gedrag van een (nu niet meer gecontracteerde) aanbieder zorgt voor een daling op dit product.

Het genoemde voordeel bij deze categorie GGZ is een saldo van een voordeel op de GGZ behandeling zonder verblijf en een nadeel bij de psychiatrische bedden.

Bescherming / reclassering

In 2021 zagen we een stijging bij beide categorieën. In 2022 is bij jeugdreclassering een daling ingezet. Bij jeugdbescherming zien we een stijging. Deze stijging zien we vooral bij het product 'OTS minder dan 1 jaar'. Terwijl 'OTS meer dan 1 jaar' daalt. Bij het preventie justitieel kader treedt een voordeel op. In totaal zien we een daling van gebruik binnen de gehele categorie.

PGB

De daling van inzet PGB zet zich voort. Deels is dit een verschuiving naar zorg in natura.

Overig

Het nadeel bij deze categorie wordt veroorzaakt door een toename van LTA (Landelijk transitie arrangement). Deze zeer specialistische zorg bevindt zich op het hoogste niveau van de afgelopen vijf jaar.

Ook neemt het aantal crisis- plaatsingen toe als gevolg van een verzwaring van de problematiek, gecombineerd met de wachtlijsten omdat plekken vol zitten.

De persoonlijke verzorging valt ook onder de categorie overig. Hier zien we een daling. De ZBO (zorg binnen onderwijs) commissie draagt hieraan bij, doordat er meer controle is op de instroom.

Inhoudelijke ontwikkelingen

In de zorg voor jeugdigen zien we een verzwaring van de problematiek. We zien een top 10 van jeugdigen met een dermate zware problematiek en onbegrepen gedrag, dat er zorgvormen ontwikkeld moeten worden of aangepast moeten worden. Deze jeugdigen vertonen een chronische behoefte aan intensieve zorg. We zien dat binnen de huidige jeugdzorg hier nog geen passende zorg voor ontwikkeld is.

Tot nu toe heeft de huidige Oekraïne crisis beperkt effect op het zorggebruik Jeugd en WMO. We denken dat dit nog wel gaat toenemen nu de vluchtelingen langer hier verblijven, problemen opspelen door trauma's en beperkt perspectief hebben op terugkeer naar huis. We staan nu voor de opdracht om ook asielzoekers te gaan opvangen en zijn geconfronteerd met een verhoging van de taakstelling voor statushouders. De ervaring leert dat ook bij deze groepen er sprake is van een zorgconsumptie, wat waarschijnlijk een effect gaat hebben op het totale gebruik.

Wat al sinds 2022 speelt, is de toenemende druk op de bevolking door het duurder worden van onder andere energiekosten en levensmiddelen. Dit zorgt ervoor dat meerdere personen en huishoudens onder financiële druk komen te staan. De ervaring leert dat financiële problemen de zorgconsumptie (kunnen) vergroten.

De hervormingsagenda jeugd is nog niet vastgesteld. Dit gaat in 2023 gebeuren. Dit zal een effect gaan hebben op de kosten voor met name jeugd met verblijf. Denk hierbij aan kleinschalig wonen.

Vervolg

Op 15 juni volgt de eerste informatieavond Jeugd en WMO 2023, waarin de Nulmeting 2023 en de resultaten t/m maart 2023 worden toegelicht. Ter voorbereiding op de informatieavond wordt u meer in detail geïnformeerd middels een informatienota.

WMO

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Hoofddoel is om te komen tot een geactualiseerde begroting. In dit thema komt het onderdeel *WMO* aan de orde.

Naast de duiding van het jaarbeeld 2022, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2023 in mee en maken we verdiepende analyses. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2023. Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2023.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?

Voor het lopende jaar 2023 wordt op basis van de Nulmeting 2023 op het onderdeel WMO een **nadeel** t.o.v. de huidige begroting 2023 verwacht van **€ 69k**. Dit nadeel bestaat uit:

- Hoeveelheidseffect: een voordeel ad € 161k op de bijstelling van het verwachte zorggebruik;
- Prijseffect: een nadelig prijseffect ad € 230k. De budgetten zijn geïndexeerd. Ten opzichte van de begroting 2023 is de regionale index nog opgehoogd van 4,6% naar 6%. Ook is het nieuwe tarief 2023 Huishoudelijke hulp bekend (+ 12,7% t.o.v. tarief 2022).

Dit verwachte resultaat leidt tot een onttrekking uit de egaliseriereserve WMO, waarmee het resultaat WMO ná egalisatie op nihil uitkomt. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2023
Huishoudelijke verzorging	-331
Begeleiding	302
Hulpmiddelen	0
Dagbesteding	-65
Woonvoorzieningen	0
PGB	46
Overig	-20
Totaal	-69

Kijken we puur naar de bijstelling van het verwachte zorggebruik (hoeveelheidseffect), dan heeft de Nulmeting 2023 WMO financieel een positief effect. Hieronder per categorie de inhoudelijke toelichting:

Huishoudelijke verzorging

Het nieuwe normenkader dat eind 2021 is ingevoerd leidt op beperkte schaal tot een lagere inzet van de hulp bij het huishouden. Onze huidige aanbieders hulp bij het huishouden kampen met een personeelstekort waardoor er wachttijden zijn en ze niet altijd (alle) hulp tijdig kunnen leveren. Door deze twee ontwikkelingen zien we in 2022 een lagere ureninzet dan in 2021.

Aan de andere kant zien we als gevolg van de vergrijzing, het aantal klanten met hulp bij het huishouden nog steeds stijgen (in 2022 een toename van 100 klanten). De verwachting is dat deze stijging zich de komende jaren doorzet en dat daarmee de ureninzet ook gaat toenemen. Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van de bouwsteen praktische begeleiding van 'Begeleiding' naar 'Huishoudelijk verzorging'. Dus voor het totale thema budgetneutraal.

Begeleiding

Bij begeleiding zien we een voordeel. Dit heeft diverse oorzaken. Het grootste voordeel op begeleiding zit op reguliere begeleiding. Het aantal toewijzingen blijft stabiel, maar we zien de gemiddelde inzet per klant afnemen. Hierbij speelt mee dat aanbieders – gelet op het hogere tarief – liever specialistische dan reguliere begeleiding bieden.

Het aantal klanten specialistische begeleiding en de inzet zijn stabiel. We verwachten dat de komst van het wijkteam GGZ in Wijchen invloed heeft op het zorggebruik (begeleiding Wmo). Het team werkt preventief en kan daarmee mogelijk zwaardere zorg voorkomen. Ook de inzet van de herstelgerichte inloop zal naar verwachting effect gaan hebben op de inzet van specialistische hulp. We constateren een afname van de producten ZG (zintuigelijk gehandicapten). Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van de bouwsteen praktische begeleiding van 'Begeleiding' naar 'Huishoudelijk verzorging'. Dus voor het totale thema budgetneutraal.

Hulpmiddelen

We houden in onze begroting rekening met stijgende uitgaven. De raming qua aantallen hulpmiddelen blijft ongewijzigd. We hebben het voornemen uitgesproken om het contract met Welzorg te verlengen. Welzorg heeft laten weten ook te willen verlengen.

Dagbesteding

We zien bij de dagbesteding volwassenen en ouderen een toename van het gebruik. Daarom hebben wij het aantal dagdelen structureel verhoogd. De corona-maatregelen zijn opgeheven. Mensen durven na Corona weer naar de dagbesteding te komen, waar ze eerder terughoudend waren in verband met de kans op besmettingen.

In mei 2023 starten we samen met MeervoorMekaar een pilot indicatie-loze dagbesteding ouderen. Vooralsnog gaan we ervanuit dat de extra taken die hieraan verbonden zijn voor MeerVoormekaar passen binnen de subsidie die MeerVoormekaar voor de dagbesteding in de Oase en 't Achterom ontvangt in 2023.

Daarnaast geven we een impuls aan het thema *inloop en ontmoeten*. Er zijn gesprekken met de ouderenbonden om de samenwerking te verstevigen. De Stichting Ontmoetingscentrum De Villa evalueert de inloop en komt met voorstellen voor de toekomst. De financiële gevolgen worden meegenomen in de Perspectiefnota.

Op bestuurlijk niveau zijn er met Talis en ZZG afspraken gemaakt over het Kompas. Deze houden in dat de gemeente de komende vijf jaar de helft van de huur van het Kompas betaalt en een bijdrage levert aan de aanleg van een terras bij het Kompas. De financiële effecten van deze afspraken worden ook meegenomen in de Perspectiefnota.

Woonvoorzieningen

De raming is ongewijzigd qua aantallen. Dit onderdeel is een opneemfinanciering en afhankelijk van het daadwerkelijk aantal aanvragen dat wordt ingediend en het aantal dure woningaanpassingen in een betreffend jaar.

PGB

We zien een lichte daling van het aantal klanten met een PGB en dan met name bij Hulp in het huishouden. Er is een verschuiving naar hulp bij het huishouden die als zorg in natura wordt geleverd.

Overig

Het nadeel bij overig is tweeledig. Een hogere regionale bijdrage aan tijdelijk verblijf LVB en een aframing van het budget persoonlijke verzorging WMO.

Vervolg

Op 15 juni volgt de eerste informatieavond Jeugd en WMO 2023, waarin de Nulmeting 2023 en de resultaten t/m maart 2023 worden toegelicht. Ter voorbereiding op de informatieavond wordt u meer in detail geïnformeerd middels een informatienota.

Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting

Beleid

In 2022 is een opvang gerealiseerd met 180 plaatsen voor Oekraïense ontheemden. Begin 2023 is dit uitgebreid van 180 naar 200 en sinds april naar 220 plaatsen. Het voormalige kantoorgebouw, waar de opvang is gerealiseerd, heeft extra beveiliging en brandwachten, omdat het geen gebouw is om in te wonen. Het team dat hiervoor is ingehuurd wordt aangestuurd door twee locatieliders. Daarnaast worden er zowel professionals als vrijwilligers van MeerVoormekaar

ingezet om de voorziening goed te laten functioneren. De locatie blijft operationeel tot eind augustus, waarna de Oekraïense ontheemden verhuizen naar de nieuwe locatie op de Oude Klapstraat.

Door gebrek aan perspectief op het einde van de oorlog en al opgelopen trauma's neemt de vraag naar zorg en ondersteuning toe. Dit heeft impact op het gebruik van Wmo en jeugdzorg. Door het inhuren van zorg coördinatoren, via Sterker, worden zorg gerelateerde problemen vroegtijdig geconstateerd en worden de betreffende personen doorverwezen naar de juiste ondersteuning of zorg.

Normvergoeding

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden ontvangen we vanuit het rijk een normvergoeding. Voor 2023 hebben we vanuit het Rijk een voorschot van 5,5 miljoen ontvangen op basis van de normvergoeding. Na de twee uitbreidingen hebben we nog recht op 653k. De middelen die wij ontvangen vanuit het Rijk zijn voldoende om de verwachte werkelijke kosten te vergoeden.

Transitievergoeding

De kosten ad 28k zijn de verbouwingskosten van het oude kantoorgebouw om 20 Oekraïense ontheemden meer op te vangen. Dit resulteert in een eenmalige kostenpost.

Particuliere Opvang Oekraïners (POO)

Voor de particuliere opvang van Oekraïense ontheemden keren wij leefgeld uit, maar daartegenover staat ook een vergoeding voor de uitvoeringskosten. Op basis van een extrapolerende berekening verwachten wij 15k aan uitvoeringskosten.

Onderwerp: Exploitatie opvang	
Exploitatiekosten tm april	-1.160
<i>Nog te verwachten kosten tm december</i>	-3.440
Kapitaallasten	-230
Leefgeld GOO	-18
<i>Nog te verwachten uitgaven leefgeld GOO</i>	-54
Totale verwachte exploitatiekosten	-4.902
Bijdrage Rijk GOO (voorschot)	5.453
Uitbreiding per april (+20)	452
<i>Te verwachte uitbreiding per september (+20)</i>	201
Overige inkomsten	1
<i>Totale verwachte inkomsten</i>	6.160
Verwacht saldo normvergoeding	1.298
Onderwerp: Transitie kasteellaan	
Transitiekosten	-28
<i>Nog te verwachte transitiekosten</i>	0
Saldo Transitievergoeding	-28
<i>Nog aan te vragen Transitievergoeding</i>	28
Onderwerp: Oude klapstraat	
Investeringskosten	-1.730
<i>Te verwachte investeringen</i>	-5.203
Verwacht Saldo Oude Klapstraat	-6.733
Onderwerp: POO	
Leefgeld tm april	-11
<i>Nog te verwachten leefgeld tm december</i>	-22
Uitvoeringskosten t/m april	-5
<i>Nog te verwachten uitvoeringskosten t/m december</i>	-10
<i>Verwachte vergoeding uitvoeringskosten POO</i>	15
<i>Verwachte vergoeding leefgeld POO</i>	33
Verwacht Saldo POO	0
Onderwerp: Sociale regeling Oekraïners	
Leerlingenvervoer t/m april	Nog niet

	bekend
<i>Te verwachten kosten leerlingenvervoer t/m december</i>	
<i>Verwachte kosten sociale regelingen</i>	
Ontvangen vergoeding sociale regelingen	59
Verwacht Saldo sociale regelingen Oekraïne	

1.2: Asielopgave

Wij gaan een AZC vestigen voor 300 asielzoekers voor de duur van 5 jaar met een mogelijke verlenging van 5 jaar. Het AZC voorziet in de taakstelling voor zowel de gemeente Druten als Wijchen. Het project bevindt zich in de voorbereidende fase waarin er gesprekken plaatsvinden met omwonende en andere belanghebbenden. Het traject voor de vergunning wordt opgestart voor een omgevingsvergunning en het wijzigen van het bestemmingsplan. Daarnaast gaan we in gesprek met de projectontwikkelaar over de eisen van het gebouw voor de doelgroep. Verder gaan we in gesprek met het COA om een bestuursakkoord voor te bereiden. De opgave hiervoor is urgent en vraagt directe inzet. De verwachting is dat het AZC over een jaar operationeel is, waarna het COA het beheer en exploitatie overneemt. Verdere financiële en personele uitwerking volgt in een volgende rapportage.

1.3: Flex-wijken bedoeld voor sociale huur

Om de druk op sociale huur aan te kunnen zijn we aan het kijken of we een flex-wijk kunnen inrichten met flex-woningen bedoeld voor sociale huur. Dit zullen we doen in nauw overleg met de woningcorporatie. Een verdere financiële en personele uitwerking volgt in een volgende rapportage.

1.4: Arbeidsmigranten

Er is een wet aangenomen waardoor arbeidsmigranten recht hebben op fatsoenlijk onderdak. In de praktijk verblijven arbeidsmigranten vaak op plaatsen met te veel personen in een te kleine ruimte. Hoewel de gemeente niet voor huisvesting zorgt, kan de gemeente het in beleid wel mogelijk maken dat werkgevers en projectontwikkelaars voorzieningen creëren die voldoen aan de wettelijke eisen. We stellen eerst een beleid vast, zodat er handhaving kan plaatsvinden conform beleid. Tevens is de bedoeling dat het AZC in Wijchen na de periode van opvang van asiel mede beschikbaar wordt voor deze doelgroep als voor andere doelgroepen met een tijdelijke woonbehoefte. Een verdere financiële en personele uitwerking volgt in een volgende rapportage.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)				
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.099	3.221	-122
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.844	1.726	117
6.3	Inkomensregelingen	2.725	2.821	-96
6.4	WSW en beschut werk	3.936	4.269	-333
6.5	Arbeidsparticipatie	2.546	2.539	7
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.248	2.241	7
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	3.773	3.773	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.940	2.940	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)	725	725	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	68	68	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	3.205	3.205	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.285	1.285	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	1.033	1.033	0
6.73a	Pleegzorg	401	401	0
6.73b	Gezinsgericht	486	486	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.692	2.692	0
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	3.174	3.174	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	841	841	0
6.74c	Gesloten plaatsing	88	88	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	156	156	0
6.82a	Jeugdbescherming	670	670	0
6.82b	Jeugdreclassering	74	74	0
Resultaat		38.008	38.428	-420

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
6.1	Bij de speelhoeve stellen we het bouwkundig onderhoud en het vervangen uit van oude verlichting voor energie zuinige. In overleg met de ODRN, uitstel i.v.m. geplande nieuwbouw.	0	230
6.1	Hierdoor is de onttrekking aan de reserve onderhoud ook lager.	0	-230
6.1	Het bestedingsplan voor de inzet van de NPO middelen 2023 (Nationaal programma onderwijs) is geactualiseerd in afstemming met het sociaal wijkteam. Dit levert een verschuiving van bestaand budget op van onderdeel jeugd naar schoolmaatschappelijk werk (6.2).	0	-115
6.1	Verlenging Vitaliteitsmanager Blij Dries t.b.v. bemiddeling.	0	-7
6.2	Een aantal facilitaire budgetten voor de Sociale wijkteams kunnen op grond van de realisatiecijfers structureel worden verlaagd.	3	0
6.2	Het bestedingsplan voor de inzet van de NPO middelen 2023 (Nationaal programma onderwijs) is geactualiseerd in afstemming met het sociaal wijkteam. Dit levert een verschuiving van bestaand budget op van onderdeel jeugd naar schoolmaatschappelijk werk.	0	115
6.2	Op het onderdeel preventief justitieel kader verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een voordeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	165
6.2	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	-165
6.3	We hebben een stelpost opgenomen voor corona kosten, waar we nog geld voor in reserve hebben zitten. We verwachten niet dat dit	0	260

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	aangesproken gaat worden.		
6.3	Daarmee is de onttrekking uit de reserve corona niet benodigd. Bij de begroting 2024 nemen we een standpunt in over het restant van deze reserve.	0	-260
6.3	Op basis van de realisatie voorgaande jaren verwachten we minder kosten aan kwijtscheldingen in 2023.	0	45
6.3	We verwachten vanwege de 10% index op uitkeringen en licht hogere aantallen, meer kosten op de bijstandsuitkeringen.	0	-1.281
6.3	Daartegenover staat een hogere bijdrage van het ministerie.	0	997
6.3	Per saldo komen we naar verwachting tekort, wat we voor een deel kunnen opvangen uit de daarvoor bestemde reserve.	0	184
6.3	Inhuur t.b.v. uitvoering BBZ.	0	-25
6.3	Extra kosten IBO i.v.m. CAO stijging personeelskosten.	0	-16
6.4	WSW: De bijgestelde begroting 2023 van de MGR laat een nadeel van 333k zien op de Wet Sociale Werkplaats (WSW). Hier volgt nog een zienswijze op.	0	-333
6.5	Participatie: De bijgestelde begroting 2023 van de MGR laat een nadeel van 39k zien op de Participatiebudget.	0	-39
6.5	Arbeidsmatige dagbesteding: De bijgestelde begroting 2023 van de MGR laat een nadeel zien op de Arbeidsmatige dagbesteding.	0	-16
6.5	Loonkosten subsidie: De bijgestelde begroting 2023 van de MGR laat een voordeel van 62k zien op de Loonkostensubsidie.	0	62
6.71a	Op het onderdeel WMO huishoudelijke verzorging (Zorg in natura, PGB en eigen bijdrage) verwachten we een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema WMO.	0	-285
6.71a	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel WMO, egaliseren we met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	285
6.71b	Op het onderdeel WMO begeleiding (begeleiding, wmo verblijf en persoonlijke verzorging) verwachten we een voordeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema WMO.	0	308
6.71b	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel WMO, egaliseren we met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	-308
6.71c	Op het onderdeel WMO dagbesteding verwachten we een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema WMO.	0	-65
6.71c	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel WMO, egaliseren we met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	65
6.71d	Op het onderdeel WMO tijdelijk verblijf LVB 18+ verwachten we een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema WMO.	0	-23
6.71d	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel WMO, egaliseren we met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	23
6.72a	Op het onderdeel begeleiding jeugd (ambulante begeleiding, persoonlijke verzorging, logeren en PGB) verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-143
6.72a	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	143
6.72b	Op het onderdeel ambulante behandeling jeugd verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-227
6.72b	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we	0	227

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.		
6.72c	Op het onderdeel dagbesteding jeugd (dagbehandeling en vervoer) verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-20
6.72c	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	20
6.73a	Op het onderdeel pleegzorg verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een voordeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	58
6.73a	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	-58
6.73b	Op het onderdeel gezinsgerichte jeugdhulp met verblijf verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-79
6.73b	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	79
6.73c	Op het onderdeel overige jeugdhulp met verblijf verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een voordeel. Deze is opgebouwd uit een voordeel op de overige jeugdhulp met verblijf inclusief behandeling en een nadeel op de overige jeugdhulp met verblijf exclusief behandeling. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	405
6.73c	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	-405
6.74a	Op het onderdeel GGZ zonder verblijf verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een voordeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	75
6.74a	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	-75
6.74b	Op het onderdeel LTA (landelijk transitie arrangement) verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-103
6.74b	Op het onderdeel jeugdhulp crisis verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-55
6.74b	Op het onderdeel GGZ verblijf verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-43
6.74b	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	201
6.74c	Op het onderdeel gesloten jeugdhulp verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-258
6.74c	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	258
6.82a	Op het onderdeel Jeugdbescherming verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een nadeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-68
6.82a	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	68

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	van (verwachte) jaarresultaten.		
6.82b	Op het onderdeel Jeugdreclassering verwachten we n.a.v. de Nulmeting 2023 een voordeel. Voor de verdere inhoudelijke onderbouwing verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	10
6.82b	Het verwachte resultaat 2023 op het onderdeel Jeugd, egaliseren we met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van (verwachte) jaarresultaten.	0	-10
	Overig	0	6
	TOTAAL	3	-423

3.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Speerpunten:

7.a Omgaan met klimaatverandering

Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Extremere perioden van hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering, door een meer water robuuste en klimaatbestendige inrichting van de fysieke leefomgeving. Hiermee willen we bereiken dat minder situaties van wateroverlast, verdroging en hittestress ontstaan.

In 2023 doen we (begroting)

We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Wij willen klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving stimuleren. Bijvoorbeeld wat betreft vervangen van tegels door groen, aanleggen van groene daken of opvangen van regenwater in een regenton. Dit doen wij door:

- Gericht en samenhangende communicatie over klimaatadaptatie. Hiertoe stellen we een actieplan op en sluiten we aan bij de regionale communicatiestrategie en campagne RAS.
- Klimaatadaptatie meenemen in de prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en zo mogelijk verfijnen.

Verantwoording

Het Actieplan Klimaatadaptatie is ter informatie voorgelegd aan college (23-3-2023) en Raad (20-4-2023). Mogelijke verijning van de prestatieafspraken met corporaties vindt plaats als onderdeel van de jaarlijkse gesprekken.

In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk, door water meer ruimte te geven, of (voor zover doelmatig) door het gebruik van grasbetontegels voor parkeerplaatsen. Dit doen wij door:

- Klimaatbestendig beheer van de openbare ruimte en voorzieningen (zie Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg)
- Klimaatbestendigheid als randvoorwaarde blijven hanteren bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Klimaatbestendigheid wordt standaard meegegeven als randvoorwaarde bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiertoe is een procesbeschrijving Watertoets opgesteld.

In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen voor zover dit doelmatiger is. Dit doen wij door:

- Deelname aan regioproces RAS, in bijzonder de 3 regionale speerpunten Communicatie, Klimaatkennis op orde en Klimaatbestendige prestatieafspraken.

Wij participeren in het regioproces RAS. Dit jaar wordt de regionale communicatiestrategie uitgewerkt in een regionale website, folder en content voor social media. De regiopartners (gemeenten, waterschap en provincies) kunnen hiervan gebruik maken. Kennisuitwisseling loopt. Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken is regionaal niet opgestart en inmiddels lokaal opgepakt.

7.b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoeft je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen zoals zon en wind. Daarbij houden we aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Bij een nieuwe RES pakt Wijchen in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten in de regio daar haar aandeel in.

Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak van omwonenden en de rest van de samenleving van belang. We volgen met belangstelling de landelijke en provinciale ontwikkelingen over de plaatsing van windmolens in relatie tot onze gedragscode.

Zonne-energie is ook noodzakelijk voor de energietransitie. Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven zonneparken. Als zonne-akkers nodig zijn, pakken we deze in een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden en biodiversiteit.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Nieuwe routekaart / Lokale energie strategie - In 2023 stellen we een Lokale Energie Strategie op: een nieuwe routekaart voor realistische doelen en een energieneutrale toekomst. Tegelijkertijd zetten we een monitorings- en verantwoordingssysteem op voor het (controleren op het) behalen van de doelen.	Nieuwe routekaart / Lokale energie strategie - In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een Lokale Energie Strategie, die naar verwachting eind 2023 wordt vastgesteld. Tegelijkertijd zetten we een monitorings- en verantwoordingssysteem op voor het (controleren op het) behalen van de doelen.
Elektriciteit - We werken mee aan het planMER traject en het opstellen van een bod in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0. - We streven ernaar in 2023 het windpark bij Bijsterhuizen vergund te hebben zodat realisatie van de 3 windmolens kan beginnen. - De gedragscode windenergie zal vervolgens geëvalueerd worden. - We gaan zonnepark Bankhoef vergunnen en invulling geven aan de participatie en het gebiedsfonds. - Tevens kijken we naar de houdbaarheid van de zonnevisie en vullen deze daar waar nodig aan met nieuwe beleidsrichtingen en een agenda voor zon op daken. - We onderzoeken met partners zoals Liander oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen.	Elektriciteit - We werken mee aan het planMER traject en het opstellen van een bod in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0. - Het windpark bij Bijsterhuizen gaat na de zomer in de RO -procedure. - De evaluatie van de gedragscode windenergie zal nog vóór de zomer starten. - Het vergunningstraject rond zonnepark Bankhoef loopt evenals de invulling aan de participatie en het gebiedsfonds. - De zonnevisie zal uiterlijk na de zomer worden geactualiseerd en we vullen deze daar waar nodig aan met nieuwe beleidsrichtingen en een agenda voor zon op daken. - We hebben een specifiek onderzoek ingesteld naar oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen. Ook loopt er een verkenning naar een smart energy hub bij/op bedrijventerrein Bijsterhuizen.
Wonen - Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Daarvoor zoeken we de samenwerking met partners zoals de ECL (energie coöperatie Leur) en leefbaarheidsgroepen. We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering. - Met het oog op de warmtetransitie stellen we op korte termijn een warmtevisie met actieplan vast. Inwoners en stakeholders worden betrokken bij de invulling van dit actieplan. De komende jaren werken we die verder uit en maken we wijkuitvoeringsplannen. - Voor de warmtetransitie onderzoeken we de mogelijkheden van nieuwe technologieën, zoals warmtewinning uit oppervlaktewater, het gebruik van waterstof en (industriële) restwarmte. De mogelijkheden van restwarmte van de ARN worden onderzocht.	Wonen - Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Het energieloket is uitgebouwd, er is een backoffice bij en het is nu Energieloket Wijchen. De samenwerking met ECL (energie coöperatie Leur) is uitgebouwd, ECL gaat de energiecoaches opleiden en aansturen. Er wordt gewerkt aan een plan voor het ontzorgen van inwoners en een gemeente brede campagne voor informatie en hulp aan huishoudens om aardgasvrij te worden. - Het warmteplan is inmiddels vastgesteld, in samenspraak met stakeholders en groepen van inwoners. De komende jaren werken we die verder uit en maken we wijkuitvoeringsplannen, momenteel voor Wijchen-Zuid. - Voor de warmtetransitie onderzoeken we de mogelijkheden van nieuwe technologieën, zoals warmtewinning uit oppervlaktewater, het gebruik van waterstof en (industriële) restwarmte. De mogelijkheden van restwarmte van de ARN worden momenteel onderzocht.
Werken - We stimuleren besparing van energie en de	Werken - We stimuleren besparing van energie en de

opwek van groene energie en spreken bedrijven daarop aan. Binnen de GMR werken we mee aan het opzetten van een Regionaal Expertise Team voor bedrijven. - Wijchen is al een Fairtrade gemeente. We verkennen of we verdere stappen kunnen nemen om een Global Goals gemeente te worden. - We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie en maken een nadere uitwerking hiervan. We onderzoeken de implementatie van een CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.	opwek van groene energie en spreken bedrijven daarop aan. Het Regionaal Expertise Team voor bedrijven is inmiddels operationeel. We hebben daarnaast binnenkort een energieloket voor bedrijven en een zakelijke lening voor verduurzaming voor bedrijven. - Wijchen is al een Fairtrade gemeente. We zijn bijna klaar met de verkenning naar de haalbaarheid van Wijchen als Global Goals gemeente. - We zijn bezig met de implementatie van een CO2-prestatieladder voor onze gemeentelijke organisatie en gebouwen. Zo geven we het goede voorbeeld. - We hebben kleine maar zichtbare energiebesparingsprojecten gedaan in de horeca met Sit&Heat kussens op terrassen en Green Dish (minder vlees op menu)
---	--

7.c Afval: opgeruimd staat netjes

Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.

In 2023 doen we (begroting)

Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief. Hiervoor is een communicatiecampagne opgezet.

- Voortzetten van de campagne "Weet wat je achterlaat".
- Een plan van aanpak opstellen om afvalinzameling bij woningen met ruimtegebrek te verbeteren waardoor deze inwoners worden gestimuleerd om hun afval beter te scheiden.

Verantwoording

In het najaar van 2022 is de campagne "Weet wat je achterlaat" van start gegaan. De afgelopen maanden heeft het accent gelegen om de naamsbekendheid van de campagne te vergroten. Bij Wijchen Schaats is de campagne actief onder de aandacht gebracht. Op dit moment hebben ruim 900 inwoners de app gedownload. En de komende tijd worden diverse acties ondernomen om de campagne onder de aandacht van onze inwoners te brengen.

Er is een eerste inventarisatie uitgevoerd om in beeld te brengen voor welke adressen maatwerk nodig is. Met Dar zal dit najaar worden gestart met het opstellen van een plan van aanpak

We starten een proef met een tijdelijk, roulerend inzamelpunt voor grofvuil in wijken. Hiermee wordt het voor inwoners makkelijker om dichtbij huis weg te brengen. We gaan in beeld brengen hoe deze proef eruit moet zien. We doen eerst een verkenning voordat de pilot wordt opgestart naar de haalbaarheid van deze inzameling (kosten en milieu winst)

Met Dar zijn afspraken gemaakt om de verkenning op te starten.

Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen.

Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.

Er is nog steeds veel belangstelling bij onze inwoners om zwerfafval op te ruimen. Op dit moment is het aantal leden van Beestenbende gegroeid tot 500.

7.d Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.

We beschermen de volksgezondheid en het milieu tegen maatschappelijk aanvaardbare (laagst mogelijke) kosten:

– Voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater;
 – Voorkomen van persoonlijke en/of materiële schade als gevolg van afvalwater, hemelwater en grondwater;
 – Inzetten op doelmatigheid en kosteneffectiviteit.
 Hiervoor streven wij naar een kwantitatief (hydraulisch) en kwalitatief (milieutechnisch) goed functionerend stedelijk watersysteem. Dat betekent enerzijds een stedelijk watersysteem van voldoende capaciteit, anderzijds een in voldoende staat verkerend stedelijk watersysteem.

In 2023 doen we (begroting)	Verantwoording
Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.	Omdat nog geen reconstructies van de openbare ruimte hebben plaatsgevonden, is nog geen verhard oppervlak afgekoppeld.
Onderzoeken of de hemelwaterberging Woezik uitgebreid moet worden en zo ja de uitbreiding realiseren.	Onderzoek is gestart in 2022. Resultaten komen eind 2023 beschikbaar.
Aanschaffen van nieuw beheerpakket.	Huidige beheerpakket "Castor" wordt niet meer ondersteund door leverancier. Nadat duidelijk is geworden welk pakket(BAG/GIS) door Geo wordt aangeschaft/voortgezet, starten we de aanbestedingsprocedure voor een nieuw beheerprogramma.
Ontsluiten van de publieke peilbuizen in het besturingssysteem TMX.	Vanwege onverwachte stopzetting besturingssysteem TMX opgeschort tot nieuw besturingssysteem is aangeschaft (naar verwachting in 2024).

Financieel:

		(Bedragen x € 1.000)		
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
7.1	Volksgezondheid	1.726	1.850	-124
7.2	Riolering	-1.272	-1.178	-94
7.3	Afval	-1.285	-1.240	-45
7.4	Milieubeheer	1.531	1.493	38
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	3	0
Resultaat		703	928	-225

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
7.1	De GR GGD heeft een begrotingswijziging 2023 ingediend. Deze was reeds aangekondigd en betreft loon- en prijsstijgingen. Dit heeft een verhoging van de gemeentelijke bijdrage 2023 tot gevolg.	-124	0
7.1	In 2023 ontvangt de gemeente Wijchen een bedrag vanuit het Rijk m.b.t. het Lokaal preventieakkoord. Daarnaast is er ook een bedrag doorgeschoven vanuit 2022. Hier ramen we de inkomst en besteding (budgetneutraal).	0	0
7.2	Hogere elektrakosten op ons rioolstelsel.	-94	0
7.3	Conform opgave Munitax verwachten we minder opbrengsten uit de afvalstoffenheffing.	0	-45
7.3	Niet doorgaan zomerinzameling GFT.	0	107
7.3	Alle voor- en nadelen van het taakveld afval worden verrekend met de egaliserende voorziening.	0	-107
7.4	De afrekening over 2022 van de MARN valt hoger uit dan ingeschat, deze verrekening vindt plaats in 2023. Hierdoor kunnen we nu een voordeel rapporteren van € 30k.	0	30
7.4	Op basis van de werkplannen over de eerste 4 maanden is de	0	-6

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	inschatting dat we het budget van de ODRN iets gaan overschrijden, dit kan nog bijtrekken.		
7.4	De volgende monitoring van het grondwater vindt plaats in 2024, voor 2023 valt het budget vrij.	0	9
	Overig	0	5
	TOTAAL	-218	-7

3.8 Programma 8 Wonen en bouwen

Speerpunten:

8.a We gaan bouwen

De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen, met tijdelijk minder aandacht voor nieuwe initiatieven. De afgelopen jaren is al veel voorbereid dus de komende jaren kan de schop de grond in. Daarbij staat de kwaliteit van de leefomgeving voorop. De woningen die we bouwen passen bij de toekomstige behoeften. Denk aan woningen voor starters, ouderen en een- en tweepersoonshuishoudens. We willen dat mensen die hier willen blijven wonen dat ook kunnen.

In 2023 doen we (begroting)

Verantwoording

Er komen de komende 10 jaar ongeveer 3000 nieuwe woningen bij. Voor de periode na 2030 verkennen we de opgave die voortkomt uit nieuwe prognoses en regionale afspraken. Daarnaast monitoren we de woningbouwopgave en -plannen en werken we aan het realiseren van harde plancapaciteit (zachte plannen hard maken).

De raad heeft dit jaar al een aantal bestemmingsplannen vastgesteld en daarmee harde plancapaciteit gerealiseerd. Monitoring van de woningbouwopgave is een continu proces.

We houden koers op lopende projecten Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid. Bestemmingsplannen laatste fase Huurlingsedam en TKWM gaan ter vaststelling naar de raad.

In Wijchen-West wordt het stedenbouwkundig plan en de grondexploitatie ter vaststelling aangeboden aan de raad. Daarnaast wordt met marktpartijen een overeenkomst getekend voor ontwikkeling van het gehele gebied.

Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen.

Dit is in lijn met beleid dat al 2 jaar geldt.

De instrumenten uit het Instrumentarium voor behoud van goedkope en betaalbare huur- en koopwoningen passen we op projectniveau toe (maatwerk).

Loopt, maatwerk per project. O.a. Koopstart in Huurlingsedam.

We ontwikkelen zoveel mogelijk energieneutraal en stimuleren circulair en natuur inclusief bouwen. We wegen hierbij duurzaamheid en betaalbaarheid af.

Nieuwbouw is aardgas loos en minimaal bijna energieneutraal. Circulair en natuur inclusief bouwen wordt in diverse projecten als ambitie ingezet en afhankelijk van grondposities ook gehandhaafd.

Bij woningbouwprojecten, niet zijnde de kleine particuliere initiatieven (kpi's), verplichten wij ontwikkelende partijen om voorafgaand aan de planologische procedure een omgevingsdialoog met omwonenden en andere belanghebbenden te voeren. Hiermee anticiperen wij op de komende Omgevingswet.

Voor Wijchen-West is een participatieplan aan de raad vastgesteld en vervolgens uitgevoerd. Daaruit volgden uiteindelijk nog nadere sessies en keukentafelgesprekken voor persoonlijke belangen van omwonenden.

We verkennen aanvullende mogelijkheden voor woningsplitsing. We staan open voor initiatieven voor woningsplitsing.

In 2023 worden naar verwachting op diverse plaatsen in Wijchen woningsplitsingen gerealiseerd.

We zetten in op het realiseren van levensloopgeschikte woningen en seniorenwoningen.

In lopende woningbouwprojecten nemen we dit waar mogelijk op in het woningbouwprogramma.

We stimuleren ook bewoners van bestaande woningen om hun woning toekomstbestendig te maken (duurzaamheid en levensloopbestendigheid).

We hebben de toekomstbestendig wonen lening en onderzoeken of deze ook kunnen inzetten voor kleine particuliere verhuurders. Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden voor een toekomstbestendig wonen lening voor Vve's.

We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt, bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen.

Flexwonen nu vooral i.r.t. noodvoorzieningen vluchtelingen.

8.b Sterke en prettige dorpen en wijken

We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorpse karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben.

In 2023 doen we (begroting)

Kwaliteit staat voorop. We streven naar variatie binnen nieuwbouwwijken en in bestaande wijken. Voor bestaande wijken werken we verder aan het toekomstbestendig maken van de woningvoorraad, bijvoorbeeld in Wijchen-Zuid. Dat betekent verschillende woningtypen, doelgroepen en prijsklassen. Bij elk woningbouwplan kijken we welk woningbouwprogramma passend is op de locatie en invulling geeft aan de lokale en gemeente brede woningbehoefte.

Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we welke bouwhoogte past bij de omgeving (maatwerk).

We geven invulling aan de in 2022 vastgestelde Woonzorgvisie. We staan open voor nieuwe woonconcepten en woonvormen voor pre-mantelzorg.

Verantwoording

Doorlopend proces.

Per ontwikkeling kijken we naar de gewenste hoogte en leveren we daar maatwerk op. Waarbij we in de basis altijd maximaal 4 hoog met een terug liggende 5^e verdieping aanhouden.

Conform.

8.c Goede voorzieningen in de buurt

Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken voor onze jeugd, en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.

In 2023 doen we (begroting)

We bevorderen ontmoeten in nieuwe en bestaande wijken, o.m. door in nieuwe en bestaande wijken en dorpen te gaan voor levendige buitenruimten, die aantrekkelijk en veilig zijn.

In Hart van Zuid werken we op basis van de gebiedsvisie verder aan een toekomstbestendig voorzieningenhart, met voldoende groen en ruimte voor ontmoeting. Daarbij blijven we de inwoners betrekken.

Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we uiteraard samen met inwoners en ondernemers.

Verantwoording

Conform.

Het college heeft een participatieplan opgesteld (dat ook aan de raad is voorgelegd). Op basis van dit plan betrekken wij inwoners en andere stakeholders bij de totstandkoming van kaders en uitgangspunten en het masterplan voor een toekomstbestendig voorzieningenhart. In april zijn hiervoor live enquêtes afgenomen in de wijk en is een inloopbijeenkomst gehouden.

Conform.

8.d Investeren in het buitengebied

Ons buitengebied is mooi, en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan.

In 2023 doen we (begroting)

We zijn terughoudend met bouwen in het buitengebied.

Slechte bermen in het buitengebied blijven we aanpakken.

Duurzame veehouderij stimuleren wij door

Verantwoording

Via het KPI-beleid wordt geborgd dat er in principe niet in het buitengebied wordt gebouwd."

Dit nemen we mee in ons reguliere onderhoud Ibor.

Qua duurzaamheid doen we in 2023 niet meer

duurzaamheidsinitiatieven te faciliteren.	dan bieden wat in de lokale energie strategie komt te staan en het digitale energieloket opent dit jaar.
We geven agrariërs ruimte voor nieuwe perspectieven voor de toekomst.	In 2023 willen we de voorbereiding starten om samen met de sector te onderzoeken wat nodig is voor een toekomstbestendige landbouw en welke rol de gemeente daarbij kan vervullen.
We werken aan een gebiedsvisie voor het buitengebied, waarbij we nadrukkelijk oog hebben voor eventuele transformatie.	De voorbereiding hiervoor willen we in 2023 starten.

Bouwleges

Belangrijkste ontwikkelingen beleid lopende jaar

In de eerste 3 maanden van 2023 is een bedrag aan bouwleges ontvangen van ruim € 196.000. In de begroting 2023 is een bedrag opgenomen van € 801.000 aan legesinkomsten.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?

Op basis van de laatst vastgesteld planningslijst kunnen de legesopbrengsten voor 2023 worden bijgesteld. Door de woningen die naar verwachting worden gebouwd, inclusief enkele grote projecten als het Hotel in de Beerendonck, kan dit flink naar boven worden aangepast. De structurele gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen worden opgenomen in de perspectiefnota.

Financieel:

		(Bedragen x € 1.000)		
TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	-17	-149	131
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	540	540	0
8.3	Wonen en bouwen	-180	-376	196
	Resultaat	343	16	327

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
8.1	Op basis van de afgelopen periode kunnen de leges van bestemmingsplannen structureel hoger worden begroot. In de perspectiefnota wordt dit ook meegenomen.	60	0
8.1	In 2022 is het kostenverhaal door de raad vastgesteld, de inkomsten zijn daarbij voorsnag niet bijgesteld. In de perspectiefnota worden hiervoor ook structureel inkomsten opgenomen.	75	0
8.1	Voor gerechtelijke procedures is structureel geen budget geraamd, de incidentele kosten voor een procedure ramen we hier incidenteel bij.	0	-4
8.1	Naar verwachting bedragen de kosten voor uitvoering van bestemmingsplannen € 5k minder, we onttrekken ook € 5k minder uit de reserve.	0	5
8.3	Op basis van de laatst vastgesteld planningslijst kunnen de legesopbrengsten voor 2023 worden bijgesteld. Door de woningen die naar verwachting worden gebouwd, inclusief enkele grote projecten als het Hotel in de Beerendonck, kan dit flink naar boven worden aangepast. De structurele gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen worden opgenomen in de perspectiefnota.	0	198
	Overig	0	-7
	TOTAAL	135	192

4. Bouwgrond

Op basis van de conceptnota grondexploitaties bij de jaarrekening 2022 zijn de begrote winstnemingen bijgesteld.

De verschillen binnen de begroting van de bouwgrond voor jaarschijf 2023 betreffen de CPO Bergharen "de Rivierduin" en de CPO kleinschalige woningbouw Batenburg.

In de begroting 2023 gingen we ervan uit dat de grondexploitatie van CPO Batenburg een positieve eindwaarde kende van € 49k. Bij de actualisatie voor de jaarrekening 2022 is de eindwaarde bijgesteld naar € 203k negatief, met een oplevering in 2025. Hiervoor is een verliesgevende voorziening gevormd. Voor CPO Bergharen "de Rivierduin" was in de begroting 2023 een resultaat opgenomen van € 322k in 2022. De oplevering van deze GREX is doorgeschoven naar 2023. Conform het BBV is er in 2022 wel een tussentijdse winst genomen van € 256k. De nog resterende eindwaarde bedraagt € 69k voordeel in 2023. Voor de begroting 2023 betekent dit per saldo een positieve bijstelling van € 49k naar 69k.

Verwachte exploitatieresultaten

Voor de projecten Kraanvogelstraat, Wijchen West, Gebiedsvisie Hart van Zuid, Uitbreiding Bijsterhuizen, CPO Niftrik, CPO Hoogbroek en Balgoij West zijn wel al voorbereidingskredieten maar (nog) geen grondexploitaties vastgesteld.

In onderstaande tabel geven we de verwachte eindwaardes weer van alle lopende bouwgrondexploitaties:

Nr.	Complex	Totaal	2022	2023	2024	2025	>2025
1	Huurlingsedam (fase 1+2)	-517	-517				
2	TKWM	-3.491					-3.491
3	CPO Bergharen "de Rivierduin"	325	256	69			
4	CPO Duurzaam Wonsick	478	248			230	
5	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-203				-203	
6	Huurlingsedam Fase 3	1.093					1.093
7	CPO Bergharen "de Steenuil"	32				32	
8	Huurlingsedam Fase 4	749					749
9	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	-1.534	-13	69	0	59	-1.649
1	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	517	517				
2	Voorziening TKWM (balans)	3.491					3.491
3	Kleinschalige woningbouw Batenburg	203				203	
	Totaal voorzieningen	4.211	517	0	0	203	3.491
	Totaal Rapportage april 2023	2.677	504	69	0	262	1.842

5. Projecten

In dit hoofdstuk worden enkel de grote projecten, of projecten met actuele financiële of bestuurlijke risico's toegelicht. Hierbij zoomen we in op de voortgang, de risico's en de financiën. In z'n algemeenheid zien we risico's vanwege de stijgende prijzen. Dit legt druk op de financiën van de lopende en in voorbereiding zijnde projecten, waarbij de bestaande financiële kaders onder druk komen te staan. We blijven dit volgen.

5.1 Hart van Zuid

Algemeen

De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidszorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken. Voor deze fysieke opgave is apart op 26 september 2019 een aanvullend werkkrediet verleend om een verdiepingsslag te maken voor de gebiedsvisie met de shareholders Talis en eigenaar van Winkelcentrum Rialto. Voor deze verdiepingsslag is subsidie voor de procesbegeleiding ontvangen van de Provincie. In deze projectrapportage beperken we ons tot de opgave voor het voorzieningenhart. De routekaart voor de gehele wijkontwikkeling is ingebed in de reguliere begroting van de gemeente.

Scope vastgesteld door Raad

Project wordt conform scope uitgevoerd.

Financieel

Begroot	Werkelijk	Verplichting	Saldo	PEV	Saldo
€ 450	€ 246	€ 115	€ 89	€ 450	€ 0

Indien de raad in latere fase opdracht verleent voor de fysieke herstructurering in het voorzieningenhart zal er t.z.t. een grondexploitatie worden geopend waarin het voorbereidingskrediet wordt opgenomen. Er is een gebiedsvisie opgesteld met aanvullend voorbereidingskrediet (€ 80k) in 2019. Dekking geschiedt deels door provinciale subsidie en de eigenaar van het winkelcentrum 24,5k en 15k.

De gebiedsvisie is afgerond met een negatief resultaat. Er worden samenwerkingsmogelijkheden onderzocht met externe partijen om gezamenlijk tot een kwalitatief optimale en financieel efficiënte transformatie te komen van het voorzieningengebied. Voor de Masterplanfase is een werkkrediet van 300K beschikbaar gesteld.

Op 21 december 2022 en op 5 april 2023 is aan de raad gemeld dat het proces langer duurt en we een extra tussenstap nodig hebben. De kosten die zijn gemoeid met de 'masterplanfase' in de 2e helft van 2023 kunnen waarschijnlijk niet geheel uit het resterende budget worden gerealiseerd. Ons college zal tijdig aan uw raad een aanvullend voorstel doen.

Verloop onvoorzien

Budget	€ 0
Restant saldo onvoorzien	€ 0

Oplevering

Begroot	Verwacht	Toelichting
2e helft 2022	eind 2023, besluit raad begin 2024	De raad heeft opdracht gegeven voor het opstellen van een Masterplan voor het voorzieningengebied. De verwachting is dat het masterplan eind 2023 gereed is en de raad hierover begin 2024 een besluit kan nemen

5.2 Kraanvogel

Algemeen

In het coalitieakkoord 2018-2022 heeft ons college afgesproken om aan de slag te gaan met een visie en een plan. Sinds 2019 is er gewerkt aan een stedenbouwkundige studie naar de mogelijkheden van transformatie van de Kraanvogel. Op 2 juni 2020 heeft de gemeenteraad het ambitie- en visiedocument Kraanvogelstraat vastgesteld. In de afgelopen periode zijn in opdracht van de gemeente diverse studies opgesteld gericht op mogelijke planvorming en de financiële effecten daarvan. Er is een eerste fase geformuleerd, deze bevat ongeveer 100 woningen. Wij hebben de raad onlangs geïnformeerd over de effecten van de planvorming. Voor de noordzijde van de eerste fase ligt er een plan. Gebleken is dat het niet mogelijk is om de herinrichting van het openbare gebied van de Kraanvogelstraat te bekostigen uit de transformatie. Het is echter onwenselijk om het openbaar gebied niet aan te pakken als er gedeeltelijke transformatie naar wonen plaatsvindt. De verwachting is dat herinrichting niet volledig kan worden betaald uit onderhoudsbudgetten.

Scope vastgesteld door Raad

Project wordt conform scope uitgevoerd.

Financieel

Begroot	Werkelijk	Verplichting	Saldo	PEV	Saldo
€ 150	€ 144	€ 0	€ 6	€ 186	-€ 36

Op dit moment voorzien we een klein tekort op het voorbereidingskrediet, vanwege het binnenhalen van een lager subsidiebedrag dan begroot. Bij de vaststelling van het voorbereidingskrediet is besloten dat de algemene reserve hiervoor ingezet kan worden. Het voorbereidingskrediet zal naar verwachting niet kunnen worden ingebracht in een grondexploitatie voor dit gebied. De transformatieopgave staat dermate onder druk dat de financiële ruimte daarvoor ontbreekt.

Verloop onvoorzien

Budget € 0

Restant saldo onvoorzien € 0

5.3 Wijchen West

Algemeen

In het project Wijchen-West gaan we versneld woningen ontwikkelen. In mei 2021 is een gebiedsvisie vastgesteld met 1.300 woningen. In de regionale Woondeal zijn 655 woningen toegekend aan het project. Eind 2021 heeft Provincie extra woningen toegekend waarmee we in de totale 1.300 woningen kunnen opnemen in het plan. De benodigde gronden zijn reeds in bezit van gemeente en de samenwerkende marktpartijen/ontwikkelaars. Met de Gemeente heeft met deze partijen een intentieovereenkomst en kostenverdeling overeenkomst voor de planvorming, dat in februari 2023 is omgezet naar een Head of terms overeenkomst. Vanwege veel infrastructurele maatregelen, hoge aantallen goedkope en betaalbare woningen en sterk gestegen bouwkosten is ingezet op verkrijging van een WoningBouwImpulssubsidie (WBI). In december 2022 is deze toegekend en beschikt door BZK. Daarmee is ook de voorwaarde vervallen aan een Provinciale co-financieringssubsidie. Welke ook is beschikt. Ter versterking van de bovenwijkse fietsnetwerk is daarnaast een subsidie aangevraagd in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Deze is in november 2022 toegekend door het BO MIRT. BZK verwacht de beschikking van de MIRT eind 2023 af te geven en ook volledig uit te betalen.

Financieel

Begroot	Werkelijk	Verplichting	Saldo	PEV	Saldo
€ 850	€ -3.069	€ 0	€ 3.922	€ 850	€ 0

Oplevering begroot: eind 2022

Oplevering verwacht: Medio 2023

5.4 Herhuisvesting vluchtelingen

Algemeen

In het voormalige gemeentekantoor aan de Kasteellaan vangen we vluchtelingen uit Oekraïne op. We hebben een tijdelijk verblijf gemaakt voor 180 vluchtelingen. Het oude kantoor gaan we binnen afzienbare tijd slopen voor de ontwikkeling van het project 'Tussen Kasteel en Wijchens Meer' (hierna: TKWM). Het college heeft vastgelegd dat het voormalige gemeentekantoor beschikbaar is tot eind aug 2023. Als de noodopvanglocatie hier langer in gebruik blijft, stagneert de woningbouwopgave aldaar.

Algemeen bestaat de opvatting dat de vluchtelingen niet op korte termijn terug naar Oekraïne kunnen. We hebben een verantwoordelijkheid om deze vluchtelingen te (her-) huisvesten in onze gemeente. Daarom hebben we een haalbaarheidsstudie gestart naar een geschikte oplossing die houdbaar is voor de middellange termijn. Daarbij hebben we enkele locaties afgewogen. Het meest kansrijk en geschikt is het braakliggend veldje aan de Oude Klapstraat. Deze toekomstige ontwikkellocatie (Westflank centrum Wijchen) is gemeente-eigendom. We gaan hier snel tijdelijke woonvoorzieningen bouwen als alternatief voor het oude gemeentekantoor. De locatie is relatief vrij gelegen en ligt dichtbij de centrumvoorzieningen en het openbaar vervoer.

We hebben opdracht gegeven voor het realiseren van 81 flexwoningen hier kunnen we 200 Oekraïense vluchtelingen herhuisvesten.. Er komen bovendien 4 units voor gemeenschappelijk gebruik.

De opzet van dit plan is nadrukkelijk tweeledig: 1) herhuisvesting van vluchtelingen uit Oekraïne en 2) een inhaalslag maken in de huisvesting van lokale starters op de woningmarkt en jongeren. De bedoeling is dat we de woonvoorziening na 2 jaar inzetten voor lokale starters en jongeren. Dit is afhankelijk van de ontwikkelingen rondom de huisvesting van Oekraïense vluchtelingen.

Financieel

Begroot	Werkelijk	Verplichting	Saldo	PEV	Saldo
€ 6.732	€ -960	€ 0	€ 7.692	€ 6.915	€ -183

Wat betreft de subsidies zijn de toezeggingen omgezet naar één beschikkingen en de andere volgt nog. Er is nog wel een risico omtrent de BTW teruggave. We zijn hierover met de belastingdienst en ons fiscaal adviesbureau in gesprek. In eerste instantie gaat de belastingdienst niet mee in onze insteek en beoordelen we wat onze opties zijn.

Oplevering begroot: aug-2023

Oplevering verwacht: aug-2023

5.5 Overige projecten/ kredieten 2023

Krediet omschrijving	Begroot	Kosten tm periode	Saldo	PEV	Verwacht project resultaat	Verwachte oplever datum	Toelichting
Waterkwaliteitspooronderzoek	€ 150k	€ 29k	€ 121k	€ 150k	€ 0k	dec-23	Onderzoek loopt
Fietspad Ravensteinseweg	€ 515k	€ 216k	€ 299k	€ 378k	€ 137k	dec-24	Zie raadsinformatienota Ravensteinseweg fase 2 (Z/23/113275)
Dynamisch parkeerrouteverwijssysteem	€ 375k	€ 19k	€ 356k	€ 575k	-€ 200k	dec-24	Projectvoorbereiding is gestart. Uitvoering in 2024. Tekort moet worden aangevuld vanuit project TKWM.
Afkoppelprojecten 2023	€ 150k	€ 0k	€ 150k	€ 150k	€ 0k	dec-23	Nog geen reconstructies uitgevoerd waarbij afgekoppeld
Uitbreiding hemelwaterberging Woezik	€ 100k	€ 0k	€ 100k	€ 100k	€ 0k	dec-23	Onderzoek loopt nog
Fietspad Batenburg	€ 750k	€ 0k	€ 750k	€ 750k	€ 0k	dec-24	Project in voorbereiding.
Aanschaf en Implem. nieuw beheerpakket riolering	€ 40k	€ 0k	€ 40k	€ 40k	€ 0k	jul-24	project start 2e helft 2023
Straatverlichting Wijchen, Leur, Hernen	€ 100k	€ 0k	€ 100k	€ 100k	€ 0k		
VRI Hoefsestraat	€ 45k	€ 0k	€ 45k	€ 30k	€ 15k	aug-23	In voorbereiding. Voorbereiding bijna afgerond. Uitvoering rond juli 2023. Het lijkt goedkoper dan verwacht wegens goedkopere aanpassing aan verkeersregeling.
Drempels Maasbanddijk	€ 63k	€ 0k	€ 63k	€ 85k	-€ 22k		Asfalt kosten zijn ondertussen gestegen. Ook loonkosten en brandstofprijzen zijn flink gestegen. Hierom is het project duurder.
Uitvoeringsprogramma Wegen 2023	€ 1.121k	€ 0k	€ 1.121k	€ 604k	€ 517k	dec-23	Een aantal geplande projecten worden niet uitgevoerd en zijn afhankelijk van een nieuw meerjarenperspectief
Uitvoeringsprogramma OVL 2023	€ 169k	€ 0k	€ 169k	€ 169k	€ 0k	dec-23	
Leefbaarheid Hernen Bergharen	€ 190k	€ 98k	€ 92k	€ 92k	€ 98k	jun-24	Met het samenwerkingsverband zitten we in een doorontwikkelingsfase. We bepalen wat is afgerond en wat nodig is voor de toekomst. Als hierover duidelijkheid is vertalen we dit naar de budgetten.
Uitbreiding gymzaal Zandloper	€ 310k	€ 52k	€ 258k	€ 52k	€ 258k	jun-24	De uitbreiding van de gymzaal start in Q3/4 van 2023. we verwachten de oplevering in Q2 2024. De financiële afronding verwachten we in Q3 van 2024. de verbouwing heeft vertraging opgelopen doordat er eerst een vleermuisonderzoek uitgevoerd moest worden.
RSA Renovatie Natuurgrasvelden	€ 403k	€ 7k	€ 396k	€ 0k	€ 403k	nvt	Dit jaar geen renovaties natuurgras. Middelen terugstorten in reserve RSA
Verduurzamen Mozaiek	€ 6.327k	€ 1k	€ 6.326k	€ 200k	€ 6.127k	dec-25	In 2023 geven we circa € 200.000 uit in de

Krediet omschrijving	Begroot	Kosten tm periode	Saldo	PEV	Verwacht project resultaat	Verwachte oplever datum	Toelichting
							bouwvoorbereiding.
1e inr. Bonte Boomhut 1st tranche	€ 88k	€ 0k	€ 88k	€ 0k	€ 88k	sep-23	School start in september. Verwacht eindsaldo 0
Stichten nieuwe basisschool	€ 37k	€ 0k	€ 37k		€ 37k		Onduidelijk of er nog aanpassingen aan het gebouw moeten plaatsvinden. Mogelijk wordt deel van het budget ingezet.
Ver-nieuwbouw PRO College	€ 3.012k	€ 2.258k	€ 754k	€ 3.012k	€ 0k	Afgerond	School is opgeleverd. Financiële afwikkeling volgt. Verwacht eindsaldo 0.
Ver/nieuwbouw Speelhoeve	€ 300k	€ 10k	€ 290k	€ 300k	€ 0k		
Hybrideveld Diosa (veld 2)	€ 473k	€ 352k	€ 121k	€ 386k	€ 88k	okt-23	
Vorbereidingskrediet renovatie Meerval	€ 35k	€ 13k	€ 22k	€ 35k	€ 0k	dec-23	Traject loopt. Verwacht eindsaldo 0.
Aanpassing Maaswaal college	€ 842k	€ 0k	€ 842k	€ 775k	€ 67k	dec-24	Bouwvoorbereiding is gestart. Bouwvoorbereidingskrediet is overgemaakt. Werkelijke bouw start in 2024.
Nieuwe basisschool eerste inrichting	€ 18k	€ 0k	€ 18k	€ 18k	€ 0k	sep-24	Waarschijnlijk nodig in 2024. Eindsaldo € 18.000
RSA Natuur grasvelden	€ 329k	€ 0k	€ 329k	€ 0k	€ 329k	nvt	Dit jaar geen renovaties natuurgras. Middelen terugstorten in reserve RSA

5.6 Uitvoeringsprogramma 2023

Project nummer	OMSCHRIJVING	Begroot	Werkelijk t/m okt	Saldo	PEV	Saldo	Toelichting
<i>Uitvoeringsprogramma doorlopend uit 2022</i>							
21019	Europaplein stamriool gem kantoor	173	0	173	173	-1	Een jaar onderhoud loopt nog van mrt 2023 - mrt 2024
21074	Stuifstraat thv 5-10	203	219	-16	235	-32	
21100	Molenweg naast nr 40	5	0	5	5	0	
21106	Aalsburg 15een 18e straat	131	0	131	131	0	
21133	Wijchen Zuid armaturen (150 stuks)	53	0	53	53	-1	Afronding en onderhoudstermijn loopt. project in voorbereiding.
21139	Sportlaantje	293	199	94	210	83	
21140	Homberg 11e tm 14e straat	332	5	327	332	0	
21141	Kranenhof, Smitskampje en Vijgebos	233	6	227	233	0	
21142	Kerkstraat, Dorpsstraat, Gildestraat	25	0	25	25	0	in voorbereiding voor enkele projecten lopen nog de communicatie trajecten met bewoners en aanbestedingstrajecten
21145	Diversen armaturen Centrum en Valendries	135	0	135	135	0	
21147	Homberg 31e straat	79	0	79	79	0	
21148	Kleine groenprojecten 2022	133	40	92	133	-1	
21151	Ringlaan	30	0	30	30	0	opstart fase in voorbereiding
21153	Saltshof 31e straat	15	0	15	0	15	
21154	Sluiskamp 30-31e straat	19	0	19	19	-1	
21158	Veenseweg (OVL)	20	0	20	20	0	
21167	Passedwardsstraat	16	0	16	16	0	Een jaar onderhoud loopt nog van mrt 2023 - mrt 2024
21019	Europaplein stamriool gem kantoor	173	0	173	173	-1	
21074	Stuifstraat thv 5-10	203	219	-16	235	-32	
21100	Molenweg naast nr 40	5	0	5	5	0	
21106	Aalsburg 15een 18e straat	131	0	131	131	0	opstart fase
21133	Wijchen Zuid armaturen (150 stuks)	53	0	53	53	-1	
<i>Uitvoeringsprogramma 2023</i>							
40004	VZ: Vervanging rationeel rioolbeheer	166	0	166	166	0	
40005	VZ: Vervanging mechanische riolering	415	65	350	415	0	

40010	VZ: Baggeren waterpartijen	6	0	6	6	0	
40012	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	165	0	165	165	0	
21169	Den Berg	110	0	110	110	0	
21170	Asfaltbestek	778	0	778	778	0	
21171	Bedrijventerrein Oost	119	0	119	119	0	
21172	Berkenhof	228	0	228	228	0	
21173	Touwslagersbaan en Willibrordussr	162	0	162	162	0	
21174	Gruttostraat Draaitolterrein	19	0	19	19	0	
21175	Homberg 10e, 11e, 35e straat	286	0	286	0	286	Vervalt, afsluiten
21176	Kleine groenprojecten	37	0	37	37	0	
21177	Kraaijberg 7502-7514	21	0	21	21	0	
21178	Spoorwegovergangen	120	0	120	120	0	
21179	vormerseweg	45	0	45	45	0	
21180	Wijchensmeer deel 1 en 4	100	0	100	100	0	
21181	Schaarsestraat	10	0	10	10	0	
TOTAAL		4.680	534	4.146	4.330	350	

